

«Рівненський центр
«Соціальне партнерство»

АНТИКОРУПЦІЯ В ГРОМАДАХ

**Кращі практики
боротьби з корупцією
в Україні**

ПОСІБНИК

Рівне
2023

Редактор-упорядник: Мирослава Примак,
юристка, експертка з публічних закупівель,
керівниця ініціативи «За чесний тендер»,

Антикорупція в громадах. Кращі практики боротьби з корупцією в Україні: посібник / ред.-упор. М. Примак. Рівне, 2023. – 136 с.

Посібник підготовлений у рамках проекту
«Зменшення корупції у Західній Україні»,
що реалізовується ГО «Рівненський центр
«Соціальне партнерство» за підтримки фонду
«National endowment for democracy».

У посібнику описано близько 20 корупційних схем, а також пропозиції по боротьбі з ними. Також тут подані позитивні практики, які можна застосовувати у вашій громаді. Є приклади реальних документів та рішень, зокрема План заходів Антикорупційної програми Рівненської міської ради, документи про створення Централізованої закупівельної організації, необхідні матеріали для створення Наглядових рад комунальних підприємств, Методика проведення громадської антикорупційної експертизи та ін.

Посібник буде корисним для місцевих депутатів, представників виконавчих органів, громадських організацій, а також активних громадян, які не готові миритися з різними проявами корупції у своїх громадах.

ЗМІСТ

Вступ	5
Розділ 1. Схеми	8
1.1. Тендери для своїх	8
1.2. 199 999 гривень	11
1.3. Виведення коштів з КП через високу ціну оренди (наприклад, сміттєвозів)	13
1.4. Корупційна маржа, закладена в ціну медичного обладнання	15
1.5. Сіль і асфальт	17
1.6. Гроші-проект-гроші	19
1.7. Авторські права на тендерах унеможливають конкуренцію	21
1.8. Виведення коштів з КП через фіктивну закупівлю неіснуючих послуг	23
1.9. За МРТ платиш двічі	25
1.10. Земля під мережі	27
1.11. Земля без аукціону під висотки	29
1.12. Вибіркова інвентаризація або заниження вартості комунальної землі	32
1.13. Корупція при державній реєстрації сумнівно-го майна	34
1.14. Приватизація нерухомості без конкурсу	37
1.15. «Халявна» оренда під фіктивну ГО	40
1.16. Про ігри на аукціонах з придбання нерухомості/землі	42
1.17. Як комунальна котельня стала приватною, і тепер орендується втридорога	44
Розділ 2. Позитивний досвід та рекомендації	47
2.1. Хто в міській раді має займатися антикорупцією	47

2.2. Наглядові ради комунальних підприємств, як шлях підвищення ефективності та прозорості їх роботи	49
2.3. Необлікована земля = втрати доходів громади ...	51
2.4. Земельні аукціони як позитивна практика управління землею в громаді	53
2.5. Геопортал як інструмент відкриття даних про громаду, її інфраструктуру, ресурси та можливості	56
2.6. Якісна містобудівна документація як інструмент зниження корупції	58
2.7. Як зробити тендери ефективнішими	60
2.8. Чи можна доручити проводити тендери в громаді спеціальній організації?	62
2.9. Внутрішній аудит як інструмент контролю за ефективністю використання бюджетних коштів у громадах	66
2.10. Громадська антикорупційна експертиза: інструмент виявлення корупційних ризиків	68
ДОДАТКИ	70
Додаток I. Таблиця ідентифікованих, оцінених корупційних ризиків у діяльності Рівненської міської ради та заходів щодо їх усунення (зменшення)	70
Додаток II. Зразки документів, необхідні для створення та функціонування наглядових рад при комунальних підприємствах, на прикладі м. Львів	96
Додаток III. Політика закупівель Рівненської міської ради (проект)	115

Вступ

Про що можна дізнатися з цієї книги

Коли ми дописували цей посібник, в активній частині українського суспільстві точилася чергова дискусія про те, що, окрім війни, найбільше заважає розвитку нашої країни – корупція чи низька якість державного управління. На нашу думку, обидві проблеми важливі і вирішувати їх потрібно паралельно. У нашому посібнику ми зібрали окремі приклади корупційних схем, які існують у різних громадах України та пропозиції їх подолання. Також ми наводимо приклади позитивних рішень, які допомагають громадам не лише боротися із зловживаннями, а й краще управляти власними коштами та майном.

Цей посібник виданий у рамках проекту «Зниження рівня корупції у Західній Україні». Під час його реалізації ми підготували антикорупційні програми для 6 громад Рівненської та Волинської областей. У додатку №1 ми пропонуємо ознайомитися з планом заходів, що є частиною Антикорупційної програми Рівненської міської ради на 2023-2025 рр. Там ви знайдете опис ідентифікованих нами ризиків, а також пропозиції заходів для їх зниження, терміни, відповідальних та очікувані результати у разі виконання цих пропозицій. Можете вільно використовувати наші напрацювання у вашій роботі.

Серед запропонованих заходів ви знайдете рекомендацію про створення Наглядових рад кількох рівненських комунальних підприємств. У посібнику ми додали невелику статтю про те, чому це важливо, яка ситуація в Україні, а у додатках – реальні документи, за якими створювалися наглядові ради КП у Львові (Додаток №2).

Система Prozorro зробила корупцію на тендерах максимально відкритою та публічною. Активісти нашої організації заснували у 2014 році громадську ініціативу «За чесний тендер», і постійно займаються моніторингом, оскарженням порушень та підвищенням ефективності публічних закупівель. Це наша найсильніша сторона. У Рівненській антикорупційній програмі ми пропонуємо комплексний підхід до вирішення тендерних проблем – підготувати та прийняти «Політику закупівель Рівненської міської ради» (Додаток №3). Це документ, у якому ми пропонуємо своє бачення мінімізації проблем та можливостей для зловживань, у т.ч. використання так званих сірих схем.

Однією з позитивних практик підвищення ефективності тендерів є створення Централізованих закупівельних організацій. Що це таке, хто і для чого може їх створювати, ви можете прочитати в посібнику.

Громадськість має можливість безпосередньо впливати на рішення, які приймаються місцевими радами. Для цього українським законодавством передбачений спеціальний інструмент – антикорупційна експертиза. У нашому посібнику ви знайдете статтю про антикорекспертизу, зокрема й посилання на методичку її проведення. До речі, обов'язковий розгляд громадських експертиз – це не лише наша пропозиція, яку ми включали в антикорупційні програми різних громад, це пряма норма закону.

Цікавий спосіб боротьби з корупцією прийняли у Вараській громаді. На території громади розташована Рівненська АЕС, тому вона має чималий бюджет. Так от, серед інших способів боротьби з корупцією на рівні міської ради запроваджено використання так званого детектора брехні. «Порядок проведення психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа у виконав-

чих органах Вараської міської ради», а також Антикорупційну програму ви можете знайти за цим посиланням <http://surl.li/ogknm>.

Дуже часто місцеві керівники нарікають на відсутність у них достатньо дієвих інструментів для контролю за тим, що відбувається у підпорядкованих структурних підрозділах. Наприклад, чи немає зловживань на тендерах, чи ефективно посадовці розпоряджаються майном, чи хтось із працівників свідомо «не бачить» певних недопрацювань, які призводять до втрат громади. Одним із способів вирішення проблеми є впровадження системи внутрішнього контролю та аудиту, зокрема через створення відповідного структурного підрозділу міської ради. Про його мету та завдання можете почитати в окремій статті посібника.

Також у нашому посібнику ви знайдете опис більше 15 різних схем зловживань у сфері публічних закупівель, поділу землі, оренди, теплопостачання, а також отримаєте рекомендації, що можна зробити в громадах, аби зменшити простір для зловживань та збільшити прозорість і підзвітність роботи місцевої влади перед громадою.

У цьому посібнику наведені реальні приклади як позитивних практик зниження рівня корупції, так і опис корупційних схем з Рівного, Луцька, Черкас, Житомира, Львова та інших громад. За допомогу в написанні матеріалів дякуємо Святославу Клічуку, Артуру Чемерицу, Тарасу Боросовському, Андрію Шевчуку та Дмитру Климуку.

РОЗДІЛ 1. СХЕМИ

1.1. Схема «Тендери для своїх»

Коли ми говоримо про корупційні ризики, то чи не найбільше уваги варто приділити публічним закупівлям, тобто тендерам. Звісно, чим більші суми витрачаються, тим більші спокуси у посадовців отримати свою корупційну «маржу».

Що для цього потрібно? Як мінімум, щоб той, хто виграв, погодився поділитися. У багатьох громадах, на жаль, уже сформувалися правила, що в певних сферах «просто так» ти не виграєш. Можеш, звісно, спробувати, але тобі створять стільки проблем з підписанням актів, прийомом товару, оплатами і так далі, що більше не захочеш.

Для корупціонера найбільш безпечний і вигідний варіант, аби виграла своя фірма, а чужі навіть не пробували, щоб не збивали ціну, тобто не зменшували «навар». Для цього досвідчені корупціонери закладають у тендерну документацію умови, які або можуть бути дуже ризиковані для потенційних учасників (наприклад, відстрочка оплати на 6 місяців), або специфічні вимоги, котрі може виконати лише «свій» учасник – так звані «заточки».

Деталі схеми

Для освоєння коштів із закупівлі потрібен свій продавець чи підрядник, який потім поділиться певною сумою, званою в народі відкатом.

Для закупівлі товарів, послуг та робіт на певні суми законодавство вимагає проводити конкурентний відбір контрагента через систему електронних торгів.

І от для того, щоб на відкриті торги не прийшов або не переміг «чужий», недоброчесні посадовці прописують певні вимоги, які може виконати лише потрібний учасник. Такі вимоги називають заточками.

Яскравими прикладами таких «заточок» можуть бути:

- **прописування техніки під наявну у конкретного постачальника.** Наприклад, Рівненська КАТП багато років орендує 5 сміттевозів, а у тендерних вимогах прописує вимоги конкретно під одну фірму, зокрема, роки, пробіг, вантажопідйомність тощо;
- **все в один лот.** Продовжимо з попереднім прикладом: якщо б замовник справді шукав кращі умови оренди тих же сміттевозів, то міг би зробити 5 окремих лотів, бо далеко не кожен підприємець може відразу поставити 5 автомобілів, а от по одному було б значно легше і дешевше. Також часто зловживають подібними «заточками» при медичних закупівлях, коли в один лот включають величезний перелік препаратів, в т.ч. і наркотичні, якими не всі можуть торгувати. Краще розбивати різні групи ліків по різних лотах, це збільшує конкуренцію;
- **специфічні вимоги до матеріально-технічної бази або працівників.** Наприклад, один із замовників, який купував послуги з прибирання, вимагав від потенційного виконавця наявність зали, де можна проводити зустрічі на 60 і більше людей. Якщо ви плануєте весілля, це важливо, а от щодо прибирання – такі вимоги виглядають як «заточка» під конкретне підприємство;
- **огляд учасником об'єкту робіт** до підписання договору та подача документу про такий огляд з підписом керівника замовника. Таким чином можна не підписати документ неугодним постачальником.

Така ситуація була у випадку із закупівлею львівськими податківцями послуг прибирання своїх приміщень;

- **вимоги до річного обороту за конкретний рік.** Наприклад, під час оголошення закупівлі на реабілітаційний центр в Клевані Рівненської області за 1,3 мільярди гривень Замовник підлаштовував вимогу до річного доходу переможця, встановивши спочатку його на рівні 250 мільйонів, а потім зменшивши до 225 мільйонів гривень;
- **специфічні технічні вимоги до товарів.** Прикладів безліч: бежеві маршрутки для Рівного, папір високої білизни, специфічна фарба для Укрзалізниці, інкасаторські машини для Ощадбанку;
- **надання листа-згоди від третіх осіб**, що можуть бути пов'язані із замовником. Наприклад, мерія Дніпра купувала розміщення реклами про свою діяльність та просила учасників надати лист-згоду від усіх наведених сайтів. Ненадання листа хоча б від одного позбавляло перемоги;
- **листи-відгуки** від попередніх замовників, пов'язаних з нинішніми;
- **сертифікати чи інші необов'язкові документи;**
- **листи від балансоутримувачів землі**, для яких потрібен доступ до закритих на час війни реєстрів ([Сумські дороги](#));
- **післяплата.** Наприклад, формулювання: *«після завершення воєнного стану в Україні + 6 місяців»* або *«рік після поставки»* ([укриття в Києві](#), [Харківводоканал](#)).

Окрім тендерних «заточок», є й інші способи допомогти виграти «своїм». Серед найпоширеніших: прискіпливе ставлення до документації одних та ігнорування недоліків у тендерній пропозиції інших – так звана дискримінація учасників.

Трапляються також випадки, якщо тендер все-таки виграє «не свій» учасник, його можуть просто скасувати з формулюванням «відсутність подальшої потреби у закупівлі». І в той же день оголосити такий же тендер з практично такими ж вимогами. Законодавець намагається обмежити можливості для таких зловживань, але повністю перекрити їх поки не вдалося.

Як прикрити схему

Єдиним і ефективним методом для усунення вказаних «заточок» для бізнесу є оскарження вимог Замовника до Антимонопольного комітету України. У свою чергу, органи місцевого самоврядування повинні налагодити контроль за своїми підлеглими структурними підрозділами, і реагувати на подібні скарги, особливо на випадки, коли дії одних замовників оскаржуються учасниками частіше, ніж інших. Але при цьому варто зважати на адекватність таких скарг, адже деякі учасники можуть зловживати своїми правами.

1.2.

Схема «199 999 гривень»

Українське законодавство зобов'язує бюджетні установи купувати товари, роботи та послуги за визначеним порядком, починаючи від певних сум. Наприклад, якщо товар чи поточний ремонт коштують 200 тисяч і більше, тоді потрібно проводити конкурентну закупівлю – ця процедура називається «відкриті торги». Для робіт (наприклад, будівництво чи капремонт) цей поріг становить 1,5 млн. (Пороги подані станом на кінець 2023 року). Але якщо відкрити сайт Prozorro, то частенько можемо зустріти закупівлі вартістю 199 995 грн і подібні. Якщо бачите такі суми, можете на 99 % бути впевнені – перед вами корупційна схема.

Деталі схеми

Цю схему найбільше любляють чиновники, які займаються поточними ремонтами. І не важливо, чи це ремонт навчального класу, медичної палати чи прибудинкової території, – суть та ж сама. Наприклад, у Рівному місцевий Департамент інфраструктури та благоустрою робить сотні ремонтів дворів за приблизно однаковою вартістю 195-199,9 тис. грн. Цікава статистика, на Прозорро ми знайшли 362 тендери з такою вартістю, і лише 3 тендери вартістю 200-205 тис. грн. Допорогові закупівлі не моніторяться Державною аудиторською службою. Часто за ці кошти робляться об'єми робіт, які коштують значно менше, і на конкурентному тендері були б закуплені значно дешевше. Також приклади багатьох громад говорять, що часто ці кошти просто закопуються в асфальт, адже об'єкти вибираються не за станом, а за кількістю коштів, які можна швидко заробити. Тобто недобросовісних посадовців не цікавить відремонтувати одну яму, яка роками турбує мешканців, вони ймовірноше вкладуть бруківку чи змінять ще нормальне покриття на нове, адже в цьому випадку буде об'єм робіт і хороші доходи для підрядників. А виконавці, нагадаємо, обираються без тендеру, тобто в ручному режимі, а значить частенько це або свої фірми, або ті, які добре знають табличку ділення.

Як побороти схему

Хочеться сказати – посадити за ґрати кількох таких посадовців. Але це повноваження органів правопорядку, які дуже часто і самі мають «рильця в асфальтній крихті». Тому місцевим активістам та журналістам потрібно звертати особливу увагу на подібні тендери з сумами, близькими до порогів.

А опозиційним місцевим депутатам, які хочуть будувати громади без корупції – не виділяти кошти на об'єкти з вартістю 190-199,9 тис. грн. Доцільніше збільшити такі суми до 200 тис. грн., аби виконавці обиралися на конкурентних відкритих торгах.

1.3.

Схема: Виведення коштів з КП через високу ціну оренди (наприклад, смітєвозів)

Комунальні підприємства належать усім мешканцям громади, яка їх створила. Тому мають працювати в інтересах цієї громади, надаючи якусь послугу чи виконуючи певну роботу, яку з об'єктивних причин не можуть виконувати «приватники». На практиці ж, дуже часто комунальні підприємства стають «годівницями» для місцевої влади.

Для цього потрібно знайти спосіб, як виводити кошти з підприємства. Купувати щось за завищеним цінами є одним із таких способів. А ще краще – орендувати.

Приклад одного з рівненських підприємств, яке займається вивезенням сміття.

Протягом останніх щонайменше 5 років підприємство орендує 5 вживаних смітєвозів за ціною вищою, ніж ці смітєвози можна було купити.

Наприклад, у 2023 році заклали в бюджеті підприємства на оренду 5 смітєвозів 9,7 млн.грн., тобто в середньому по 1,94 млн. грн за один. За цінами на початок 2022 року це орієнтовно 62 000 Євро. А орендували вживані: найновішому – 9 років, найстаршому – 17. Такі автомобілі можна було придбати в середньому за 40-50 тис.євро, нехай навіть 60. А їх орендували за 62 тис. євро.

Деталі схеми

Сміттєвози орендували за результатами тендеру на Прозорро?

Чому ніхто не прийшов з дешевшими пропозиціями?

Замовники в тендерній документації усі 5 машин об'єднали в один лот.

Прописали вимоги до автомобілів надзвичайно детально, зокрема одна машина мала бути 2005 року з пробігом не більше 160 000 кілометрів, а інша – 2008 року з пробігом не більше 190 000 км. Під кожну машину – інша вантажопідйомність тощо. Тобто, фактично зробили таку комбінацію автомобілів, яку мала лише заздалегідь відома фірма, а іншим повторити було «з розряду фантастики».

Звісно, орендодавець – це «своя» фірма, яка знає як віддячити. Детальніше про схему тут <http://surl.li/jslhi> або тут.

Як прикрити схему

Напрошується проста відповідь – не робити такого.

Загалом, ця схема не виникла б, якби керівник підприємства чи його політичні покровителі, не плутали свою власну кишеню з комунальною. Тому першим кроком – призначення на посади керівників КП за професійним принципом, із наперед визначеними завданнями та постійним контролем.

Робота комунальних підприємств, їхній фінансовий та майновий стан мають бути максимально відкритими, як цього вимагає 73 стаття Господарського кодексу.

Крім того, один із варіантів недопущення такої схеми – купити таку техніку. Ще одним із варіантів пропонується зобов'язати підприємство погоджувати з міс-

цевою радою певні витрати, наприклад оренду понад 500 тис. грн на рік, шляхом прийняття відповідного рішення.

Р. С.: До речі, ми собі подумали, схема можлива не лише в КП. Будь-який структурний підрозділ може орендувати якусь техніку (авто, сцену, озвучку, автомобільну вишку тощо) за завищеними цінами. І це навіть краще, ніж купити щось дороге, адже можна повторювати схему багато разів.

1.4.

Схема: Корупційна маржа, закладена в ціну медичного обладнання

Галузь охорони здоров'я є однією з пріоритетних у будь-якій країні світу. Вона стосується кожного без винятку громадянина. Відповідно і кошти тут «крутяться» чималі. А де є великі гроші, там чекай і корупційні ризики. І якщо на закупівлях ліків складніше отримати великий навар, адже продавців чимало і ціни у них можна легко порівняти, то от із закупівлею специфічного і дороговартісного обладнання ситуація складніша.

Часто буває так, що певний медичний апарат в Україні продає лише одна фірма. А покупці у неї специфічні – переважно це державні чи комунальні медичні заклади. Ключовим завданням продавця є переконати купити саме його обладнання. Дуже часто переконують не кращими характеристиками, а розміром «відкату». І відсутність ринку, а отже, й ринкових цін, значно ускладнює боротьбу з корупцією у цій сфері.

Деталі схеми

Наприклад, певний медичний апарат продається в Україні єдиним постачальником. На офіційному на сайті є ціна – 10 мільйонів гривень. І на тендері громада його купує за 10 млн. При цьому на аукціоні був інший, подібний апарат за 8 млн., але його відхилили, бо він трішки не такий, не відповідає забаганкам покупця. І все законно. Адже в самій корупційній схемі вже «зашите» конкретне обладнання, з єдиним продавцем і щедрим «відкатом».

На жаль, трапляються випадки, коли потім це «чудо-обладнання» простояє або ж мало використовується. Бо купували не те, що справді потрібно, а те, про що продавець вмів домовлятися з місцевими чиновниками.

Про один із таких випадків у м. Рівне можна почитати в матеріалі «Четвертої влади» «Недоказовий жах за колосальні гроші»: у Рівному купили таке обладнання для реабілітації військових» за посиланням <http://surl.li/oenhk>

Як прикрити схему

Закупівля дорогівартісного медичного обладнання, як, втім, і будь-якого іншого дорогівартісного обладнання за кошти платників податків, має мати ретельне обґрунтування, з порівнянням альтернатив. Варто уникати закупівлі сумнівного обладнання «аналоговнет» за непомірно високу ціну, оскільки дуже ймовірно, що вона містить чималу корупційну «маржу».

1.5.

Схема: «Сіль і асфальт» Маніпуляції зі списанням матеріалів (таких як сіль, асфальт), які важко проконтролювати

Використовується схема при списанні матеріалів, фактичні витрати яких складно перевірити. Наприклад, при списанні соляної суміші для посипання вулиць у зимовий період, адже складно проконтролювати скільки саме її використано. Інший приклад схеми – через належний облік вторинного асфальту, коли асфальтна крихта повторно використовується підрядником для ремонту доріг як новий асфальт або продається «на стороні» замість бути переданою балансоутримувачу доріг.

Деталі схеми

Журналісти житомирського порталу «20 хвилин» описують такий випадок. КП «Управління автомобільних шляхів» (УАШ), як балансоутримувач доріг у м. Житомирі, уклало угоди на придбання солі та піску для приготування суміші, якою посипають вулиці у зимовий період.

Оскільки, згідно з нормативами, суміш має містити 12 % солі, а решта – пісок, маючи об'єм однієї речовини, можна порахувати кількість іншої. УАШ уклало угоду на закупівлю за ціною 193,6 грн. за тонну річкового піску. За 9 місяців сплачено 1 млн 103 тис. грн, що становить майже 5,7 тис. тонн піску. Отже для приготування суміші підприємство мало б використати не більше 700 тонн солі.

Водночас УАШ за відвантаженою сіль сплатило 2,65 млн. грн. за ціною 1530 грн за тонну, тобто придбало 1733 тонни солі. Виходить на 1000 тонн технічної солі більше, ніж необхідно для посипання доріг піщано-соляною сумішшю.

Більш детально про схему за посиланням: <http://surl.li/nyell>

Асфальтна крихта утворюється під час холодного фрезерування і має оприбутковуватися за актами приймання-передачі балансоутримувачем доріг. Залежно від товщини знятого верхнього шару асфальту утворюється сотні та тисячі тонн матеріалу. Однак ці акти далеко не завжди укладаються, і часто підрядник у змові з певними посадовцями продає необліковану крихту стороннім покупцям або використовує під час поточного і капітального ремонту доріг, таким чином маючи додаткові прибутки для себе і завищуючи вартість робіт для платників податків.

Детальніше про це можна почитати в журналістському матеріалі <http://surl.li/oazvp> та судовій ухвалі <http://surl.li/oazwd>.

Як прикрити схему

У громаді має бути забезпечений механізм незалежного контролю, завдяки якому можна періодично перевіряти облік списаних матеріальних ресурсів, зокрема і тих, які утворюються під час виконання ремонтних робіт.

Також важливим компонентом може стати збільшення прозорості діяльності комунальних підприємств та публікація публічних звітів щодо обліку та використання матеріальних ресурсів на сайті комунального підприємства або додатково на сайті органу місцевого самоврядування.

1.6.

Схема: Гроші-проект-гроші Або ж як витрачають бюджетні кошти на проектну документацію, яка ніколи не буде використана

У бюджеті громади передбачають певні кошти на розробку проектно-кошторисної документації, наприклад, будівництва якогось спортивного мегакомплексу або 50-метрового басейну. Сама лише ПКД коштує мільйони. Як правило, проектанти вибираються без реальної конкуренції, кожна влада має своїх «фаворитів». Проект робиться, гроші оплачуються. І... про наміри на певний час забувають. А якщо не забувають, то не знаходять необхідних коштів, не на часі.

Через декілька років згадують і оплачують коригування проектною документації. Або ж розробку нової та... знову забувають. У різних громадах кількість таких «мертвонароджених» проектів може сягати десятків і сотень, а вартість – перевищувати десятки мільйонів гривень. І те, що для бюджету громади стає збитком – для проектантів може бути досить вигідною справою.

Деталі схеми

Описана схема використовується як при розробці проектів на цілком нове будівництво, так і при проектуванні реконструкцій вже існуючих громадських будівель та просторів. До прикладу, у 2013 році в Житомирі на виготовлення проекту «Реконструкція кіноконцертного комплексу «Жовтень» витратили з міського бюджету 914 тис. грн. Житомирське УКБ уклало договір з КП «Житомирпроект» та планувало провести конкурс з визначення підрядника для виконання реконструкції. Однак конкурс так і не провели. Згодом, вже у 2016 році, кінотеатр за-

планували реконструювати під арт-центр. КП «Об'єднана дирекція кінотеатрів міста» (балансоутримувач), витратило на кошторисну документацію 288 тис. грн та додатково 50 тис. грн на концепцію трансформації кінотеатру. Але оплачену бюджетом документацію комунальне підприємство так і не отримало. За наявності необхідних програм ні реконструкцію, ні капітальний ремонт кінотеатру «Жовтень» так і не здійснили. У 2021 році в Житомирі повернулися до планів реконструкції кінотеатру та УКБ знову замовило виготовлення проектної документації. Угоду на 1 млн. грн підписали з ТОВ «Архітектура плюс дизайн», співвласницею та директором якої раніше була головна архітекторка міста. Жоден з тричі оплачених проектів одного й того ж об'єкту так і не був використаний для будівництва. Детальніше про схему тут <http://surl.li/nyxjl>

Ще один приклад в Рівному

На проект реконструкції басейну у м.Рівне з 25-метрового на 50-метровий були закладені 5,8 млн. грн. Це при тому, що в місті вже були два незавершених дороговартісних об'єкти: стадіон «Авангард» та спорткомплекс у районі вул. Макарова (зараз – вул. Кулика і Гудачека). На їхню добудову потрібні сотні мільйонів гривень. Натомість була замовлена нова проектна документація, яка, звісно ж, нікому нині не потрібна. Спишуть цю історію, щоправда, на війну.

Як прикрити схему

Подолати дану схему можливо шляхом збільшення прозорості витрачання коштів на виготовлення проектної документації. На сайті

громади слід не рідше одного разу на рік розміщувати інформацію про перелік виготовленої проектно-кошторисної документації із зазначенням опису об'єкта реконструкції, вартості та етапу виготовлення. Також має зазначатись інформація про фактичне виконання робіт на основі розробленого проекту або ж причини, через які документи, оплачені за кошти бюджету, не були використані для проведення будівельних робіт. При плануванні та затвердженні бюджету громади необхідно враховувати інформацію про вже виготовлені проекти, щоб не допустити повторну витрату коштів громади.

1.7.

Схема: Авторські права на тендерах унеможливають конкуренцію

У договори з надання послуг та програмного забезпечення включають авторські права, що не допускають у майбутньому конкуренцію, і таким чином замовники опиняються в залежності перед постачальником, який може з кожним роком збільшувати ціну та диктувати не вигідні комунальному підприємству чи органу влади умови.

Деталі схеми

Найчастіше ця схема використовується в інформаційно-телекомунікаційних послугах або при постачанні технологічних продуктів. Зокрема у системах електронного квитка, встановленні камер спостереження, програм для паркування тощо. Насправді прикладів дуже багато, але опишемо один з них.

КП «Житомирське трамвайно-тролейбусне управління» провело конкурентний тендер на технічне пере-

оснащення автоматизованої системи оплати за проїзд – АСОП. Договір на 9,8 млн. грн уклали з фірмою, яка запропонувала найкращу ціну.

Наступного року оголосили нові торги з технічного переоснащення автоматизованої системи оплати за проїзд – АСОП, однак вже за неконкурентною переговорною процедурою. Обґрунтували це наявністю у постачальника виключних інтелектуальних прав на програми, які є складовою системи АСОП.

Оскільки зміна постачальника може призвести до несумісності або виникнення проблем технічного характеру, пов'язаних з експлуатацією, новий договір на 11 млн. грн підписали напряму з тим же товариством.

Окрім залежності від програм, товариство отримало виключне право на постачання транспортних карток для використання у поставленій системі. Після включення (через наявність російських власників) згаданої фірми в санкційний список РНБО, комунальному підприємству довелося з самого початку оголошувати конкурс на обслуговування системи електронного квитка. Детальніше про наслідки вказаних закупівель тут <http://surl.li/nymmd>.

Ще більше коштів через переговорну процедуру було виведено через використання авторських програмних продуктів структурними підрозділами поліції <http://surl.li/nymwj>

Як прикрити схему

Для боротьби з цим явищем необхідно використовувати захищені інформаційні продукти, побудовані на відкритому коді та включати в тендерну документацію вимогу щодо надання послуг на відкритій платформі. Таким чином вдасться збіль-

шити потенційну конкуренцію та унеможливити у майбутньому залежність від постачання певного ліцензованого продукту, право на використання якого закріплено виключно за єдиним власником. Також важливо проводити технічний аудит на предмет безпеки інформаційних систем в органах влади та комунальних підприємствах, розробляти технічні регламенти, які б унеможливили залежність від певного постачальника та дозволяли використовувати декілька альтернативних продуктів для вирішення поставленого завдання.

1.8.

Схема: Виведення коштів з КП через фіктивну закупівлю неіснуючих послуг

Не секрет, що деякі комунальні підприємства мають величезні надходження. При цьому, частенько декларують відсутність прибутку. А куди ж діваються кошти? На жаль, досить поширеною є проблема їх виведення з комунальної кишені в приватну.

«Яким чином?» – питаєте ви. Наприклад, через закупівлю певних товарів, робіт чи послуг, які необхідні для роботи підприємства, за завищеними цінами. А інколи кошти виводяться взагалі на закупівлі, які не потрібні. Тобто їх фактично може і не існувати, але перевірити це не так просто. Достатньо аби між постачальником та чиновником була «корупційна іскра», і вони підписали відповідний акт.

Зокрема підприємства житлово-комунальної сфери часто займають монопольне становище з надання послуг населенню на певній території або громаді. Їхні тарифи регулюються, але залежать від собівартості. А в собівартість є спокуса закласти зайвого. Тому надзвичайно важливо, щоб розрахунок вартості їхніх по-

слуг був максимально прозорим та виключав можливе завищення цін або включення до розрахунку зайвих витрат.

Такими витратами, зокрема, можуть бути консультаційні, юридичні, інформаційні послуги. При цьому в деяких випадках у штаті підприємства можуть бути особи, які фактично виконують цю роботу, а укладені договори слугують лише для виведення коштів наближеним до керівництва та влади особам.

Наприклад, КП надає послуги з тепlopостачання та займає монопольне становище в громаді. Протягом декількох років підприємство щороку укладає угоди про надання юридичних послуг, хоча у його штатному розписі є юристи. Насправді, це складно проконтролювати. Також це можуть бути послуги з прибирання, охорони, адже бувають випадки, коли фактично роботу виконують співробітники підприємства, а стороння фірма отримує за це кошти.

Деталі схеми

До прикладу, згідно із законом юридичні послуги можна закуповувати без використання системи Прозорро. Замовник кожного року підписує угоду з однією і тією ж самою юридичною компанією. Таким чином конкретне житомирське КП виплачує приватній фірмі понад 1 млн грн. за прямими угодами. Можливий корупційний ризик. У громадян відсутній дієвий механізм перевірити ефективність використання цих коштів. <http://surl.li/nkgda>

Ще приклад виведення коштів при наданні послуг прибирання мережі Центрів зайнятості України: <http://surl.li/nkgghx>

Як прикрити схему

Не допустити такого роду схеми можливо через обов'язкову публікацію штатного розпису КП та більш ретельного обґрунтування в потребі сторонніх послуг державному/комунальному підприємству або органу влади.

Також мають бути прозорі внутрішні процедури контролю, згідно з якими визначаються і оприлюднюються потенційні ризики подібних порушень, щоб не допустити додаткові витрати підприємства або зловживання з бюджетними коштами.

1.9.

Схема: За МРТ платиш двічі

Найчастіше ця схема використовується при наданні договортарісних послуг, таких як КТ та МРТ. Оскільки медичний заклад не має сучасного обладнання, він віддає власне приміщення під розміщення томографу приватній структурі. Люди змушені сплачувати за ці послуги. Водночас (не завжди, але часто) ці послуги медзакладу оплачує Національна служба здоров'я України (НСЗУ) за рахунок бюджету, у рамках відповідних медичних пакетів.

Деталі схеми

Медичному закладу за умовами підписаної з НСЗУ угоди з державного бюджету на 100% компенсуються витрати з комп'ютерної томографії. Але заклад, не маючи відповідного обладнання, бере (через тендер) на субпідряд приватного виконавця. Спеціально пристосоване приміщення передається в оренду, як правило, найближчій до когось із місцевих управлінців чи політиків фірмі.

Обґрунтовується це нібито відсутністю коштів для придбання дорогого обладнання. Хоча, наприклад, взявши його у лізинг, за декілька років медичний заклад його повністю окупить. Але тоді знедоленим залишиться хтось із місцевих політиків.

Так, у Житомирському обласному онкодиспансері приміщення під розміщення томографу передали ТОВ «Медичний Центр Асклепій плюс». Після цього онкодиспансер почав регулярно укладати угоди з товариством на послуги обстеження методами комп'ютерної томографії. Одночасно надаються послуги з обстеження за кошти пацієнтів.

За останній рік медичний заклад підписав з товариством дві угоди на понад 20,5 млн. грн на послуги з проведення обстеження. Співвласниками ТОВ «Медичний Центр Асклепій плюс» є родичі декількох колишніх керівників медзакладів області. Детальніше про схему тут <http://surl.li/nyllu>

Як прикрити схему

Для прикриття цієї схеми слід проаналізувати фінансовий стан медичного закладу і визначити суму коштів, необхідну для закупівлі обладнання, а також вартість послуг приватної структури. У разі більшої вигоди від придбання медичного обладнання, слід визначити термін з повернення переданого приватній структурі приміщення, розірвати укладений з нею договір оренди і придбати чи взяти в лізинг власне обладнання. У майбутньому органи місцевого самоврядування можуть визначити перелік приміщень, які не можуть бути передані в оренду в медичних закладах через певні технічні особливості і специфіку, щоб унеможливити залежність від послуг приватних структур, розміщених у цих комунальних приміщеннях.

1.10. Схема «Земля під мережі»

Улюблена схема одного з депутатів Рівненської міської ради. Земельний кодекс України передбачає, що вільні ділянки для бізнесу мають продаватися на конкурентних засадах на електронних аукціонах в Prozorro.продажі. Також законодавець передбачив випадки, у яких випадках такі аукціони не проводяться, а землю можна отримати шляхом викупу без конкуренції. Однією з таких підстав є викуп землі для будівництва, обслуговування об'єктів інженерної, транспортної, енергетичної інфраструктури.

Очевидно, маються на увазі ситуації, коли бізнес має якесь приміщення, і треба невелику ділянку добрати для прокладання мереж чи організації виїзду транспорту.

Але і цими нормами можна зловживати. У Рівному почастішали випадки, коли «фірми-одноденки» почали звертатися за ділянками «під мережі» у місцях, до яких вони не мають жодного стосунку. Після надання дозволу місцевою радою така земля викупується за заниженою ціною. І вишенька на торті: після того, як земля стала приватною, її власник змінює цільове призначення на значно привабливіше, у разі збільшуючи її ринкову вартість.

Деталі схеми

Для того, щоб викупити таку ділянку, потрібно лише знати потрібних людей та вказати їм на бажане місцезнаходження землі.

У землевпорядній фірмі зроблять документи на землю. Графічне зображення місця знаходження ділянки разом із заявою потрапить до управління земельних ресурсів. Там підготують проект рішення про те, що треба забезпечити реалізацію права людини на

викуп землі, а тому слід дозволити заявнику чи заявниці виготовити проект землеустрою.

Тим часом «потрібна людина» домовиться, щоб необхідна кількість депутатів проголосували та надали дозвіл спочатку на виготовлення проекту землеустрою, а потім – і на викуп.

У такому стані земля нібито нікому не потрібна і оцінюється дешево, наприклад \$300 за сотку на магістральній вулиці обласного центру. Учасники схеми запевняють – на аукціоні за цю ділянку і гроша ломаного ніхто не дасть. Слава Богу, що знайшовся хоч якийсь інвестор.

Оцінку землі проводять «свої» експерти, а вартість затверджує «своя» комісія. Після рішення міськради про дозвіл на викуп потрібно укласти договір, сплатити кошти і реалізовувати свою бізнес-ідею. Далі – зміна цілі і підрахунок прибутків такого собі «земельно-мережевого стартапу».

Детальніше про один з прикладів реалізації схеми можна ознайомитись за посиланням <http://surl.li/obvty>

Як прикрити схему:

Без участі місцевих депутатів схема не працює. Припустимо, що обранці мають добрі наміри, і хочуть допомагати бізнесу та наповнювати бюджет громади. Тоді варіанти дій можливі такі. Якщо йдеться про землю поблизу існуючого бізнесу, який справно платить податки і хоче розвиватися, а ділянка відносно невелика і не може бути продана комусь іншому, тоді без проблем можна її давати на викуп, але за адекватною ціною.

Якщо ж йдеться про справді вільні ділянки з комерційним потенціалом, тоді єдине правильне рішення – підготовка всіх необхідних документів для максимального збільшення привабливості землі для потенційного інвестора і проведення максимального «розпіареного» аукціону.

1.11.

**Схема: Земля без аукціону під висотки
Через комунальне підприємство (Черкаси) чи
Управління капітального будівництва (Рівне)**

Земельні ресурси є одними із найкоштовніших і найліквідніших об'єктів, що перебувають у розпорядженні будь-якої громади та обраних нею органів влади. У когось особливими цінними є землі для ведення сільгоспвиробництва, скажімо, у сільських громадах, у когось – це землі під будівництво приватних будинків та садиб (якщо мова йде про селища та сателіти великих українських міст). У великих містах, своєрідних вітчизняних мегаполісах, найкоштовнішими і найпривабливішими є ділянки для зведення високоповерхової житлової забудови. Саме такі ділянки привертають особливу увагу інвесторів-бізнесменів, забудовників та політиків, які звикли вести бізнес за рахунок власного доступу до розпорядження публічним ресурсом.

Найпрозорішим та найсправедливішим способом розпорядження будь-яким публічним ресурсом є аукціон. Земля та право її використовувати за цільовим призначенням – не виняток. Водночас, попри суттєвий поступ останніх років, в українському законодавстві залишається низка прогалин, яка дозволяє за потреби уникати конкурентного розподілу земельних ресурсів. Про одну з таких прогалин – далі.

Деталі схеми

Відповідно до українського законодавства відчуження громадою земельних ділянок (продаж права власності та користування ними) має здійснюватися виключно на конкурентних засадах, тобто через електронні аукціони. Це вказано у статті 127 Земельного кодексу України.

Але є цілий ряд винятків, зокрема земля під великі інвестиційні проекти, або ж громадянам під індивідуальне житлове будівництво, чи ветеранам АТО. На жаль, винятками користуються і ті недобросовісні люди, які хочуть отримати землю громади за безцінь, бо закон дозволяє передавати земельні ділянки у постійне користування комунальних підприємств без проведення аукціону. Так, маючи у власності земельну ділянку, місцева рада своїм рішенням може без аукціону передати її будь-якому комунальному підприємству, засновником якого є ця рада, або ж державному органу, скажімо, Прокуратурі чи Національній поліції.

Далі вже новий власник земельної ділянки (це або комунальне підприємство, або ж орган державної влади) формально розпочинає житлове будівництво, отримуючи на власне ім'я всі необхідні для цього дозволи. Втім, будівництво здійснює вже третя особа – безпосередній бенефіціар цієї схеми. Саме з ним комунальне підприємство або ж орган державної влади, який без аукціону отримав земельну ділянку у власне користування, укладає так звані інвестиційні угоди.

Подібні договори не підпадають під дію Закону «Про публічні закупівлі» і відповідно також не потребують будь-яких прозорих аукціонів. «Інвестор», що виступає фактичним забудовником та землекористувачем, бере на себе всі «тяготи» будівництва, а також реалізацію збудованого. Натомість він передає власнику землі невеликий відсоток від власних прибутків, що переважно суттєво нижчий ринкової вартості землі, на якій зводиться будинок.

Для прикладу, у Черкасах давно діє подібна схема, коли коштовні земельні ділянки під багатоквартирну житлову забудову передаються спочатку у користування комунальному підприємству КП «Черкасиінвестбуд», а те, в свою чергу, укладає так звані інвестиційні угоди із забудовниками. За результатом фінансової діяльності комунальне підприємство із року в рік є збитковим, а «прибутків», отриманих від інвесторів, недостатньо навіть для сплати земельного податку, який комунальники змушені сплачувати як власники ділянок.

У Рівному схема діє майже аналогічно. Лише замість КП для безаукціонного отримання землі використовувалося Управління капітального будівництва. Але суть схеми від цього не змінюється.

Як прикрити схему

Можливість використання цієї схеми «защита» у профільне земельне та закупівельне законодавство. Таким чином, задля її повного недопущення потрібно внести зміни або до Земельного кодексу у частині змін порядку передачі ділянок у комунальну або державну власність, або ж до Закону «Про публічні закупівлі» у частині здійснення закупівель та укладання так званих інвестиційних чи будь-яких інших тотожних за своїм змістом угод.

Крім того, схема може бути зупинена на місцевому рівні за рахунок ухвалення відповідних положень, які унеможливають подібну передачу земель у комунальну чи державну власність або ж передбачають затвердження будь-яких інвестиційних угод рішенням місцевої ради. Водночас за наявності політичної волі місцевої влади для використання подібних схем будь-які подібні положення є напівмірою і не можуть повністю усунути законодавчі недоліки.

1.12.

Схема: Вибіркова інвентаризація або зниження вартості комунальної землі

Земельні схеми є одними з найбільш поширених та водночас найбільш відчутних для бюджетів громад. Сплата оренди за землю та земельний податок є місцевими зборами та забезпечують значну частку в структурі доходів органів місцевого самоврядування.

Однак громади можуть недоотримувати земельний податок та орендну плату за землю через неналежний облік земельних ресурсів на місцевому рівні.

Значні площі в межах міст та селищ використовують колишні радянські підприємства та організації різних форм власності. Частина з них стали банкрутами або ж ліквідовані, але залишаються землекористувачами за актами постійного користування. При цьому нерухомість, яка їм раніше належала, має нових власників. У свою чергу, вони зволікають з оформленням договорів оренди землі під даними будівлями і громада не недоотримує плату.

При продажу окремих будівель та споруд комунальної власності в договорах з новими власниками часто відсутня вимога з укладання договору оренди земельної ділянки під приватизованими об'єктами нерухомості.

Громада недоотримує кошти внаслідок проведення повторної експертно-грошової оцінки, за якою вартість землі знижується в декілька разів.

Деталі схеми

Фізичні та юридичні особи викуповують будівлі та не оформляють договори оренди землі. До прикладу, власник житомирської фірми придбав приміщення збанкрутілого

банку в центрі міста. Провів ремонтні роботи та відкрив гастрономічний заклад, зайнявши внутрішній двір споруди. Однак угоду про оренду комунальної землі не укладав роками. Зважаючи на розмір орендної плати сусідніх будівель та площу ділянки, втрати бюджету Житомирської громади становили близько півмільйона гривень. Детальніше про схему тут <http://surl.li/nkgvw>

Земельна ділянка під гіпермаркетом в Житомирі спочатку була оцінена в понад 41 млн. грн. За укладеною угодою орендна плата за 3,5 гектарів комунальної землі становила 1,8 млн. грн. Однак впродовж наступного року внаслідок повторної експертної грошової оцінки її вартість знизилася до 6,7 млн. грн., тобто майже в 6 разів. Прямі втрати бюджету громади через рішення про продаж ділянки за зниженою вартістю склали близько 35 млн грн. Детальніше за посиланням: <http://surl.li/nkizs>

Як прикрити схему

Зупинити зловживання у земельній сфері можливо через відкриття повного реєстру всіх земельних ділянок в громаді із зазначенням назви користувача, правових підстав для користування землею, чинності договору оренди, загального розміру плати та вартості за 1 м².

Щодо свідомого заниження оцінки земельних ділянок, зокрема у разі значного (понад 30% від попередньої оцінки) зниження вартості землі, варто запровадити вимогу щодо належного обґрунтування такої оцінки.

1.13.

Схема «Корупція при державній реєстрації сумнівного майна»

Гарантованість права власності є одним з принципів, на яких побудована Конституція України, і який закріплений у ній ще з 1996 року. Сфера державної реєстрації відповідного права на нерухоме майно за останні роки зазнала вагомих змін, зокрема був введений принцип екстериторіальності надання відповідної послуги. Зареєструвати право власності на майно можна будь-де, аби тільки у особи, яка на нього претендує, були належні документи, а у особи, яка реєструє – належні доступи до відповідних реєстрів.

Водночас, відповідне пом'якшення законодавства та окремих його вимог до суб'єктів реєстрації призвели до появи цілої плеяди недобросовісних державних реєстраторів по всій Україні, які в обхід чинного законодавства або ж на підставі очевидно фіктивних документів здійснюють реєстрацію тих чи інших об'єктів нерухомості, надаючи їм відповідного статусу капітальних споруд, а його власникам – відповідних прав. Так подібні реєстратори «легалізують» сумнівну комерційну і житлову нерухомості, дозволяють підприємцям уникати земельних торгів тощо.

Деталі схеми

Відповідно до чинного законодавства, для оформлення права власності на об'єкт нерухомості майбутній його власник зобов'язаний надати державному реєстратору вичерпний пакет документів, до якого має входити підтвердження права власності або користування земельною ділянкою, де розташований об'єкт; документ, що

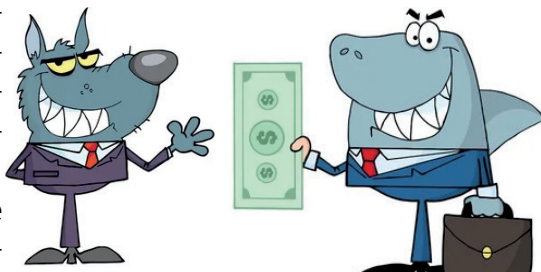
засвідчує присвоєння йому адреси, документ, який підтверджує закінчення його будівництва і введення в експлуатацію, а також технічний паспорт. Це ключові вимоги.

Водночас, державний реєстратор не зобов'язаний перевіряти достовірність наданої інформації, відповідальність за це несе виключно її надавач. Втім, за умови надання очевидних повністю або частково підроблених та сфальшованих документів, сумлінний державний чиновник не стане реєструвати відповідне право та повідомить компетентні правоохоронні органи. Та як уже зазначалося, існує ціла низка менш сумлінних державних реєстраторів, які спеціалізуються саме на реєстраційних діях із паперами, що мають різну ступінь сумнівності. Знаходяться вони можуть за сотні кілометрів від міста та місця, де реєструють відповідне майно.

Найбільш поширеною та типовою є схема реєстрації як капітальної нерухомості тимчасових споруд – так званих МАФів або кіосків. Великий попит на дешеву комерційну нерухомість породжує пропозицію у вигляді саме таких конструкцій і, аби зробити їх ще більш ліквідними, підприємці вдаються до державної реєстрації права на них.

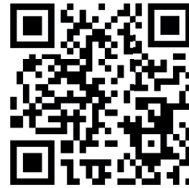
Разом з тим, законом чітко встановлена заборона на відповідні дії. Мала архітектурна форма та тимчасова споруда не можуть набувати статусу об'єкта капітального будівництва і відповідного майнового статусу по його завершенні.

Втім, це лише на папері. На прак-

тиці достатньо лише надати недоброчесному реєстратору документи, які можуть здатися чимось схожим на право користування земельною ділянкою, де розташоване відповідне майно, технічним паспортом та свідоцтвом про введення його в експлуатацію. Далі справа виключно у юридичних формальностях.

Зокрема, подібним чином у 2022 році у Рівному було зареєстровано право власності на 14 торговельних кіосків, збудованих роком раніше на підставі паспортів прив'язки як тимчасові споруди. Попри відсутність рішення органів місцевої влади про передачу земельних ділянок під конструкціями у постійне користування та повідомлень про початок будівельних робіт і їхнє завершення, державний реєстратор Корнинської селищної ради поблизу Рівного здійснив відповідну реєстрацію. Спрацював принцип екстериторіальності.

Схожа ситуація майже паралельно розгорнулася і у Черкасах, де протягом 2020-2021 років подібним чином було зареєстровано право власності на раніше встановлені торговельні кіоски, які за допомогою рішення державного реєстратора перетворились у повноцінну комерційну нерухомість.

Крім того, вже протягом наступних років у місті продовжили з'являтися подібні об'єкти, власники яких пов'язані з членами родини міського голови Черкас. Реєстраційні дії у всіх випадках вчиняв один і той же державний реєстратор, який був спочатку працював у Рацівській селищній раді поблизу Черкас, а потім у селі Мошни, також поряд із обласним центром.

Як прикрити схему

У цілому українське законодавство у сфері державної реєстрації є сучасним і таким, що відповідає загальноприйнятим європейським вимогам. Водночас відсутній принцип незворотності покарання, притаманний для будь-якої сфери життєдіяльності нашого суспільства, не винятком є і сфера державної реєстрації. Враховуючи це, посадові особи органів місцевого самоврядування, наділені відповідним правом, усвідомлюючи власну безкарність або неспівмірність ймовірної вигоди потенційному покаранню, свідомо йдуть на дії, що мають ознаки злочину та стають співвиконавцями злочинної схеми на чолі з її безпосередніми організаторами. Зупинити подібні дії може посилення роботи правоохоронних органів, незворотність покарання та посилення відповідальності для осіб, причетних до використання подібних схем. В громадах, де така проблема є поширеною, варто визначити посадовця, який слідкуватиме за ризикованими об'єктами, і оперативно реагуватиме на факти незаконної реєстрації шляхом звернення до правоохоронців чи в суд. Очевидно, одним із перших кроків варто створити реєстр таких об'єктів.

Скасувати незаконні реєстраційні дії можна, звернувшись до спеціальної комісії, створеної при Міністерстві юстиції України, або ж скерувавши позов до суду. Водночас суб'єктом відповідних звернень можуть бути виключно постраждалі особи, у випадку із реєстрацією подібного майна – органи місцевої влади або представники їхніх інтересів – місцеві прокурори. Потенційним вирішенням подібної проблеми та подоланням схеми могло б стати надання громадським організаціям права оскаржувати ті реєстраційні дії, що прямо стосуються використання публічного майна, а саме земельних ділянок комунальної та державної форми власності.

1.14.

Схема: Приватизація нерухомості без конкурсу

Через невід'ємні поліпшення

Згідно з чинним українським законодавством, якщо держава чи громада хоче продати свою нерухомість, то має робити це виключно через електронний аукціон, на конкурентних засадах. Але, як завжди, є винятки. Одним із них є право орендаря, який зробив невід'ємні поліпшення майна щонайменше на 25% від його вартості, викупити його без аукціону. Трапляються випадки, коли цією нормою зловживають, завищуючи вартість зроблених поліпшень та занижуючи ціну викупу. На кожному з цих етапів не обходиться без корупції.

Деталі схеми

Нечесному громадянину сподобалося певне комунальне приміщення, і він вирішив стати його власником. На аукціоні воно коштуватиме дорого. Але якщо взяти його в оренду, приміром, під якусь громадську організацію, отримати дозвіл на невід'ємні поліпшення, то потім можна його викупити вже за зовсім іншою ціною. Наприклад, у Рівному довгий час дозвіл на невід'ємні поліпшення дає особисто міський голова. Процес цей відбувається не дуже публічно. Як особливо ніхто не перевіряє і те, скільки ж насправді коштували вставлені вікна чи пофарбовані стіни, які «потягнули» на 25% від вартості майна. Право міського голови одноособово надавати такі дозволи має великі корупційні ризики.

Далі орендар звертається до міської ради з проханням про викуп цього приміщення за оціночною вартістю, яка ча-

сто значно нижча ринкової. На етапі оцінки і її затвердження знову виникають корупційні ризики.

Крім того, таке майно, якщо воно важливе для громади, може бути внесене до переліку об'єктів, які не можна приватизувати. Але вчора не можна, а сьогодні інвестор переговорив з депутатами – і ось об'єкт уже не такий важливий, і зі списку заборон на приватизацію його виключають.

Одним із яскравих прикладів такої приватизації є Будинок побуту в Рівному.

Часто також буває, що за майном слідує і приватизація земельної ділянки під ним. Інколи цей актив навіть більш цікавий, ніж сама нерухомість.

Як прикрити схему

Хочеться сказати: не погоджуватися на неї на різних етапах. Потрібно відремонтувати комунальне майно? Місто може зробити це самостійно, а потім отримувати вищу оренду плати? Звісно.

Не може самостійно, орендар отримав згоду, а тепер подає на приватизацію? Відшкодувати вартість поліпшень. Депутати можуть не давати згоду на приватизацію, тоді схема не працюватиме.

У Рівненській міській раді також планують забрати право надання згоди на невід'ємні поліпшення в міського голови і передати це право міській раді. Тоді такі рішення будуть прийматися більш публічно.

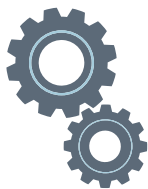

1.15. **Схема: «Халявна» оренда під фіктивну ГО**

Віднедавна уся оренда комунального чи державного майна, згідно із ЗУ «Про оренту державного та комунального майна» має відбуватися за результатами конкурентних аукціонів через електронну систему «Прозорро.Продажі». Хто запропонує більше, той отримує бажане приміщення. Для громад така схема – це непогана можливість наповнити бюджет.

Разом з тим, законодавець передбачив винятки з правил. Іноді державне чи комунальне майно може передаватися в оренту без проведення аукціону та ще й за «символічну» плату в розмірі 1 грн на рік. Згаданий закон містить перелік «орендарів-пільговиків». До цієї категорії належать, наприклад, громадські об'єднання фізкультурно-спортивної спрямованості або молодіжні та дитячі громадські об'єднання. Сума орендної плати у таких випадках визначається за спеціальною формулою згідно з Методикою розрахунку орендної плати, що затверджена Кабміном. Водночас органи місцевого самоврядування можуть затверджувати власні Методики розрахунку орендної плати та встановлювати додаткові пільги з орендної плати. Тож часто подібним організаціям місцеві ради встановлюють орендну плату у розмірі 1 грн на рік.

І це ще не все по «бонусах»! Як правило, продовження строку оренди відбувається через електронний аукціон з пріоритетним правом на продовження чинному орендарю. Проте, організації, які входять до переліку таких, що надають соціально важливі послуги, мають право на продовження оренди без аукціону. Хто визначає такі організації? Кабінет Міністрів України, але (!) додатковий перелік може бути затверджений органом місцевого самоврядування.

Деталі схеми

Логіка описаних пільг для орендарів зрозуміла. Більшість громадських організацій є неприбутковими та мають соціальне спрямування, тому пільги логічні. Але коли мешканці деяких громад бачать перелік пільговиків, частенько у них виникає питання – «А хто це? Вперше чую». На жаль, винятками із закону інколи зловживають. Часто пільги отримують організації, які працюють лише на папері, або ж мають не соціальне спрямування, а суто політичне (ГО з такою ж назвою як партія чи її молодіжні відділення, іменні фонди політиків тощо). Так само є випадки, коли під виглядом спортивних гуртків пільги отримують цілком навіть прибуткові організації: більярдні клуби, платні секції тощо.

Схема досить проста:

1. Створюєш громадську організацію, наприклад, фізкультурно-оздоровчого спрямування.
2. Далі від імені цієї громадської організації звертаєшся до місцевої ради із заявою на оренду комунального майна «для цілей діяльності цієї громадської організації».
3. Отримуєш без аукціону в оренду приміщення (а якщо пощастить, то ще й «символічну» орендну плату в розмірі 1 грн).
4. Безперешкодно користуєшся комунальним майном.
5. Якщо «зробиш» свою ГО такою, що «надає соціально важливі послуги», то можеш ще й поновити оренду по завершенню її строку. Таку схему легше «провернути», якщо є сприяння депутата чи посадовця місцевої ради.

Як «прикрити» схему?

Інформація про умови оренди комунального майна, особливо пільгової, має бути максимально публічна. Місцевій владі необхідно забезпечити систему прозорості та неупередженої перевірки діяльності громадських організацій, що претендують на пільгову оренду чи майно, а також бюджетне фінансування. Виключити можливість використання такого майна для політичних чи бізнесових цілей.

1.16. Схема «Про ігри на аукціонах з придбання нерухомості/землі»

Приватизація найпривабливіших активів в Україні давно минула. Найкращі підприємства, торгові та виробничі площі, за деякими винятками, тепер приватні. Разом з тим, інколи ще можна почути, що Укртелеком, Укрпошта, Фонд держмайна чи громади виставляють на продаж якесь приміщення. Як правило, стан такого майна жахливий, а функціональні перспективи туманні. Але найбільшою цінністю таких активів є не сама нерухомість, що продається, а земля під нею. Мова йде про ділянки, які мають привабливе розташування. І навіть якщо земельна ділянка не оформлена, то покупець, ставши власником нерухомості, автоматично отримує право на викуп землі без аукціону, дуже часто за ціною, яка є значно нижчою ринкової. Тоді і розпочинається найцікавіше – ігри на аукціоні.

Деталі схеми

Щоб придбання такої земельної ділянки стало вигідним, потрібно максимально знизити її ціну. А як це зробити, якщо претендентів багато, і право на викуп отримує той, хто за-

пропонує найвищу ціну? На жаль, недосконалий закон дає простір для маніпуляцій. Поговоримо про схему зривів конкурентних аукціонів на прикладі продажу нерухомості у м. Рівне, вул. Драгоманова, поблизу Краєзнавчого музею. Для розуміння: стара будівля, яка продається, розташована практично в самому центрі міста, поблизу парк, штучна водойма з лебедями, тихо, тобто хороше місце для побудови елітного житла.

Спочатку цю будівлю (насправді землю) хотів отримати орендар, за схемою невід'ємних поліпшень взагалі без аукціону. Йому відмовили і виставили будівлю на аукціон.

На перші торги прийшли майже 30 учасників, ціна зросла в десятки разів, але ... перші двоє переможців відмовилися укладати договір. У таких випадках закон передбачає відміну аукціону і його повторне оголошення, але вже із стартовою ціною вдвічі меншою, ніж минулий раз. Зовсім нелогічна норма, але чинна.

На повторний аукціон прийшло вже менше учасників, та ціна зросла, але двоє переможців знову відмовилися.

Чому так відбувалося? Відповідь проста – ці люди, з однієї сторони не хотіли віддавати ділянку комусь іншому, а з іншої – платити за неї 9-10 млн.грн.

Третій аукціон завершився успішно, але ціна викупу склала 2,2 млн. грн. При чому, на першому аукціоні 3-4-5 учасників готові були заплатити понад 8 млн. грн з ПДВ. Тобто бюджет недоотримав близько 6 млн.грн.

Детальніше читайте за посиланням <http://surl.li/nzbua>

Як прикрити схему

Одним із способів припинити такі ігри можуть бути внесення змін до законодавства, аби прибрати норму, яка передбачає автоматичну відміну аукціону через відмову двох перших учасників аукціону. Крім того, слід позбавляти можливості брати участь у будь-яких торгах протягом наступних трьох років через систему Прозоро.продажі тих суб'єктів, які відмовляються два і більше разів придбати об'єкт нерухомого майна. Також можна посилити фінансові санкції учасникам, які через різні схеми намагаються зманіпулювати результатами аукціонів.

1.17. Схема: Як комунальна котельня стала приватною, і тепер орендується втридорога

У Луцьку комунальне підприємство змушене втридорога орендувати свою ж колишню котельню.

Як пишуть журналісти видання «Сила правди», історія розпочалася у 2004 році. Міська влада та приватні інвестори вирішили створити підприємство для запуску процесу когенерації, тобто спільного виробництва тепла та електроенергії. Місто дозволило своєму комунальному підприємству «Луцьктепло», аби увійти в число учасників новоствореного товариства «ЕК «Луцьктеплоенерго», внести в його статутний фонд котельню на вулиці Карбишева та станцію забору води до неї. Проте на словах все було гарно, та як дійшло до діла, необхідних інвестицій зроблено не було, а котельня і надалі просто генерувала тепло на старих потужностях.

З 2008 року ТОВ «ЕК «Луцьктеплоенерго» почало постачати для «Луцьктепла» теплову енергію, яку гене-

рували на цій котельні. Фактично міське КП купувало тепло у приватників, які виробляли його, на колишніх потужностях цього ж КП. Два великих мікрорайони опалювалися за рахунок цієї котельні.

«Луцьктепло» не тільки залежало від приватної компанії, але не могло контролювати тариф, який їм виставляють за опалення третини міста. За словами ексдиректорки комунального підприємства Валентини Малютіної, в такій схемі приватна компанія має можливість закладати високу прибутковість та навіть «підкручувати» лічильники.

Зважаючи на складну економічну ситуацію, «Луцьктепло» не могло вчасно платити за послуги, тому накопичило борг перед «Східноєвропейською теплоелектрогенеруючою компанією» (так перейменували «ЕК «Луцьктеплоенерго»). Усе закінчилося тим, що котельню перепродали, і вона потрапила в руки до місцевого «олігарха».

Деталі схеми

Міське комунальне підприємство, через входження в спільне товариство з приватниками, втратило одну із своїх найбільших котелень. Тепер потужності, які обігрівають близько 40% мешканців Луцька, належать місцевим бізнесменам. А вони продавали теплову енергію дорого. При цьому, КП мусило оплатити повну суму за отримане тепло, у той час, коли розрахунки населення рідко сягають хоча б 90%. Тому приватники мали гарантовані прибутки, а комунальники накопичували борги. Після суспільного резонансу та втручання Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП) схему змінили на звичайну оренду. Тобто тепер КП орендує свої ж колишні приміщення та обладнання, але дуже дорого.

Схема в різних громадах працює з деякими особливостями. Тобто завжди виходить так, що комунальне майно стає приватним, при цьому приватник практично нічого не інвестує, а заробляє на старих потужностях надприбутки. Очевидно, не без участі місцевої влади. Наприклад, тепло можуть продавати в лікарні і школи, використовуючи котельні, збудовані за кошти громади, але які певним чином потрапили в руки до приватників.

Як прикрити схему

Найкращим рішенням буде не допустити такої ситуації. Але коли загроза стала реальною, одним із варіантів вирішення проблеми є розірвання договору з приватним товариством і інвестиція коштів у створення власних теплогенеруючих потужностей. Така інвестиція окупиться дуже швидко. Але для цього не лише потрібно знайти кошти (наприклад, кредитні від різноманітних західних фінансових інституцій), а ще й усунути від прийняття рішень людей, які мають особисту фінансову зацікавленість, аби схема далі працювала.

РОЗДІЛ 2. ПОЗИТИВНИЙ ДОСВІД ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

**Хто у міській раді
має займатися
антикорупцією?**

Антикорупцiйний уповноважений у мiський радi як елемент антикорупцiйної iнфраструктури

Законом України «Про запобігання корупції» визначено, що з метою організації та здійснення заходів із запобігання та виявлення корупції утворюються (визначаються) уповноважені підрозділи (уповноважені особи) з питань запобігання та виявлення корупції (далі – *антикорупційний уповноважений*). Це означає, що такі антикорупціонери, тобто уповноважені особи, повинні бути призначені у міських радах.

Згідно із законодавством, антикорупцiйний уповноважений є підзвітним та підконтрольним своєму керівнику, тобто міському голові.

Основні повноваження антикорупційного уповноваженого визначені ст.13-1 Закону, а також Типовим положенням, затвердженим Наказом Національного агентства з питань запобігання корупції (НАЗК).

У першу чергу, на таку особу покладається обов'язок організувати роботу із:

- запобігання корупції;
- управління корупційними ризиками;
- урегулювання конфлікту інтересів та недопущення порушення інших антикорупційних заборон і обмежень;

- дотримання вимог фінансового контролю;
- повідомленнями про корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення;
- захистом викривачів.

НАЗК встановлює обов'язкові вимоги до мінімальної штатної чисельності уповноваженого підрозділу в державних органах. Якщо у структурі органу до 50 штатних одиниць, то може працювати лише уповноважена особа або як окрема штатна одиниця, або ж визначається з числа працівників.

Якщо в штаті від 50 до 200 працівників, то обов'язково призначається уповноважена особа. А ось уже окремий підрозділ має бути створено, якщо є від 200 до 400 працівників. У ньому повинно бути не менше 2 штатних одиниць. Детальніше з вимогами щодо кількості штату можна ознайомитись у Наказі НАЗК від 26.04.2021 № 240/21 «Про встановлення обов'язкових вимог до мінімальної штатної чисельності уповноваженого підрозділу з питань запобігання та виявлення корупції в державних органах».

Рівненська міська рада, наприклад, має визначену особу, яка виконує функції антикорупційного уповноваженого. Однак, фактично, організація роботи цієї людини зведена лише до щорічного перезатвердження переліку формальних заходів.

Чинниками, що безпосередньо впливають на ефективність роботи антикорупційного уповноваженого є незалежність (фінанси, матеріально-технічне забезпечення) та експертність.

Якщо ви хочете покращувати антикорупційну роботу у вашій громаді, Національне агентство з питань запобігання корупції підготувало он-лайн курс, з яким можна ознайомитись за посиланням <http://surl.li/ohgxf>

Наглядові ради комунальних підприємств як шлях підвищення ефективності та прозорості їх роботи

Якщо ми говоримо про корупційні ризики, то окремо варто згадати комунальні підприємства. КП створюються для задоволення потреб громади у наданні певних послуг. Багато КП є монополістами у сфері надання послуг, наприклад з тепло- чи водопостачання. А це означає величезні надходження як від громадян, так і від бюджетних установ та бізнесу.

Крім того, часто саме КП отримують чималий шмат місцевих бюджетів, наприклад, на ремонти доріг, прибирання, озеленення тощо.

І тому виникає логічне завдання – налагодження контролю за ефективністю використання коштів та майна громади (адже засновниками і власниками комунальних підприємств є саме громади), аби не допустити зловживань та знизити корупційні ризики.

Щоб зробити процес управління КП більш прозорим та ефективним, український законодавець передбачив створення наглядових рад. Згідно із ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні» місцева рада створює та ліквідує комунальні підприємства, а міський голова призначає їхніх керівників. Разом з тим, 25 червня 2016 р. законом № 1405 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління об'єктами державної та комунальної власності» були внесені зміни до статті 78 Господарського кодексу України, що регулює питання утворення та діяльності комунальних підприємств. Якщо раніше кодекс містив норму, що комунальне підприємство очолює керівник підприємства, то тепер ГКУ визначає:

«Органами управління комунальним підприємством є:

- керівник підприємства, який призначається (обирається) органом, до сфери управління якого належить підприємство, або наглядовою радою цього підприємства (у разі її утворення) і є підзвітним органу, який його призначив (обрав);
- наглядова рада підприємства (у разі її утворення), яка в межах компетенції, визначеної статутом підприємства та законом, контролює і спрямовує діяльність керівника підприємства».

При чому:

- наглядова рада підприємства є органом управління (а не дорадчим чи консультативним);
- до повноважень наглядової ради (у разі її утворення) належить призначення керівника підприємства;
- наглядова рада (у разі її утворення) контролює і спрямовує діяльність керівника підприємства, але в межах визначеної статутом компетенції.

Варто звернути увагу на слова щодо наглядової ради **«у разі її утворення»**. Тобто її може і не бути. Станом на кінець 2023 року, напевне більше 99% українських комунальних підприємств не мають наглядових рад.

Одними з перших створювати наглядові ради КП вирішили у Львові. 25 травня 2023 року міською радою було прийнято ухвалу №3163 «Про деякі питання управління комунальними підприємствами». Посилання на ухвалу в qr-коді. Це рішення передбачає створення наглядових рад у двох КП – «Львівводоканал» та «Львівсвітло». У додатках до ухвали розписані:

- порядок утворення, організації діяльності та ліквідації Наглядової ради КП (НР КП);
- порядок призначення членів НР КП;
- вимоги до незалежних членів НР КП;

- перелік виключних повноважень НР КП;
- примірне положення про НР КП.

Ці документи доступні наприкінці нашого посібника у Додатку №2.

У Львові вирішили, що кожна наглядова рада складатиметься не більше як з 5 членів. Термін повноважень наглядових рад – 2 роки. Члени наглядових рад за свою роботу отримуватимуть винагороду. Розмір виплати членам наглядових рад визначається міською радою при затвердженні їхнього персонального складу.

За словами першого заступника міського голови Львова Андрія Москаленка, основними функціями наглядової ради (нагадаємо, що це орган управління) є стратегічний розвиток підприємств, а також забезпечення максимальної прозорості та ефективності їхньої роботи.

Додатково про важливість створення Наглядових рад комунальних підприємств можна прочитати у статті народного депутата України Ярослава Руцишина «Навіщо комунальним підприємствам наглядові ради» за посиланням <http://surl.li/nsxvr>.

Необлікована земля = втрати доходів громади

Громади, які не знають як використовуються усі території громади, де є вільні земельні ділянки і скільки у міста є територіальних ресурсів на перспективу, не здатні ефективно керувати земельними ресурсами. Відсутність чіткого розуміння параметрів наявних ресурсів здебільшого призводить до невикористання наявних можливостей розвитку, меншого залучення нових інвестицій, відсутності інвестиційних пропозицій,

менш ефективної містобудівної політики. Недоступність такої інформації, в т.ч. відсутність її у відкритому доступі, може призводити до корупційних зловживань окремих посадовців або несправедливому/вибірковому розподілу/умовах користування міськими територіями.

Деталі проблеми

Відсутність якісного аудиту землі, відкритих даних щодо її використання призводить до збільшення випадків нечесної конкуренції, зокрема через приховане незаконне використання земельних ділянок без (офіційної) плати за користування, незаконне захоплення міських територій, отримання їх у власність/користування неконкурентним чи корупційним шляхом, нецільового використання земельних ресурсів та інших зловживань і маніпуляцій. Громада недоотримує кошти за користування територіями, що використовуються без будь-яких законних договірних відносин чи використовуються не за призначенням задля заниження нормативної плати. Громади, не знаючи наявних вільних територіальних ресурсів, здебільшого мають менший інвестиційний потенціал чи мають значно меншу здатність контролю розвитку і забудови громади.

Відсутність чітких даних щодо земельних ресурсів призводить до політичних маніпуляцій, формування шкідливих суспільних стереотипів та суб'єктивних необґрунтованих рішень щодо міського розвитку, бюджетних пріоритетів.

Шляхи вирішення проблеми

Проведення комплексного аудиту земельних ресурсів / інвентаризації території громади. Це дозволить як визначити наявні вільні

земельні ресурси, що можуть бути надані в користування/залучення інвестицій чи залучені до розвитку муніципальної інфраструктури, так і зафіксувати реальне землекористування, що дозволить встановити об'єктивні розміри зборів та податків. Також наявність фактичних даних землекористування надає об'єктивні вихідні дані для прийняття стратегічних та принципових містопланувальних рішень.

Земельні аукціони як позитивна практика управління землею в громаді

Ключовим матеріальним ресурсом, що є у розпорядженні місцевих громад, є земля. На відміну від грошових коштів, які надходять до бюджету фактично щоденно, земельні ресурси здебільшого не поповнюються. А тому серед пріоритетів у роботі місцевої влади має бути завдання ефективного та далекоглядного розпорядження землею, забезпечення прозорого та справедливого доступу до нього.

Протягом багатьох років в Україні діяли і, на жаль, ще діють практики неефективного та безконкурентного розподілу землі, доступ до якого мають особи, тісно пов'язані з місцевою владою. Фактично, велика частина місцевих політиків саме за рахунок доступу до розподілу землі реалізовувала персональний інтерес участі у політиці місцевого рівня. Десятки та сотні історій, пов'язаних із виділенням землі особам, афілійованим із місцевим самоврядуванням або його безпосередніми керівниками, – зайве тому підтвердження. У Черкасах, як і в більшості інших громад України, земельні ділянки останнім часом отримували безпосередньо чиновники, депутати та їхні родичі. Крім того, значна частина зе-

мельного ресурсу відходила також цим особам, але своєрідним «транзитом» через третіх осіб.

Аби забезпечити прозорий та справедливий доступ до землі, а також зменшити корупційність при її розподілі, законодавець вніс зміни до профільного законодавства, яким визначив, що всі земельні торги мають відбуватися у системі «Прозорро.Продажі».

Суть інструменту

Проголосувавши у червні 2021 року за відповідний закон, депутати Верховної Ради зобов'язали органи місцевої влади і розпорядників земельним ресурсом організовувати торги через електронні майданчики із забезпеченням рівного доступу до участі у них всіх охочих. Внаслідок цього у багатьох громадах, зокрема і в Черкасах, почав формуватися раніше закритий ринок земельних ресурсів. У вільному продажі стали з'являтися активи, які раніше були доступні обмеженому колу осіб, наближеному до влади міста. Прямим наслідком цього стало стрімке зростання надходжень до місцевого бюджету за рахунок реалізації земельних ділянок.

Зокрема, у 2023 році Черкаська міська рада вже реалізувала землі на суму понад 100 млн. гривень. Це суттєво більше за очікувані надходження на 2023 рік і фактичні надходження попередніх років. Усе завдяки організації саме земельних аукціонів через систему «Прозорро.Продажі», доступ до участі у яких мають усі охочі.

За результатами окремих торгів вартість земельних ділянок зростала у декілька разів – і це вже та вартість, яку визначали експерти напередодні проведення торгів.

Суть аукціону та його проведення доволі прості: спочатку профільний департамент, який є розпорядником земельним ресурсом або відповідне комунальне підпри-

емство звертається до місцевої ради з дозволом на проведення аукціону. Коли ділянка сформована, визначається її початкова вартість. Після цього оголошуються торги із зазначенням стартової вартості, а також умов майбутнього договору, зокрема цільового використання ділянки, що має співпадати з містобудівною документацією.

Задля уникнення «тролінгу» (тобто фіктивної участі під час аукціону) і недопущення спотворення результатів торгів, організатор може визначати гарантійний внесок для участі в них, що складає до 30% стартової ціни продажу лота. Тобто учасник, який перемагає на аукціоні, зобов'язаний або сплатити ціну, або ж втрачає цей внесок.

Слабкі місця та можливості посилення інструменту

У випадку із викупом права власності на земельну ділянку учасник сплачує до третини стартової вартості лоту у вигляді гарантійного внеску. Це є вагомою сумою, а тому фактично унеможлиблює «тролінг» та відмови від підписання договору за результатом торгів. Водночас, коли йдеться про оренду земельної ділянки, особливо якщо її стартова вартість визначається за результатами застарілих грошових оцінок, 30% вартості лоту можуть складати всього лише десятки чи сотні гривень, попри ринкову вартість лоту у тисячі або десятки тисяч гривень.

У подібних випадках доволі часто зустрічаються недобросовісні учасники, які свідомо зривають торги. Переважно це чинні орендарі земельних ділянок, які мають раніше укладені угоди на неринкових умовах і не бажають їх оновлення або зміни орендаря. Задля унеможливлення або зменшення впливу недоброчесних учасників на торги, потрібно напрацювати інший

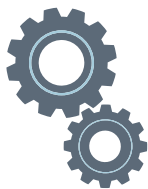
механізм гарантії у випадку продажу права оренди земельних ділянок, – зокрема фіксовану суму.

Крім того, ще одним слабким місцем запропонованої законодавчої системи є викуп земельної ділянки під час її оренди. Землевласник організовує спочатку торги на оренду земельної ділянки, яку виграє зацікавлений землекористувач. Далі він звертається до місцевої ради за наданням дозволу на викуп цієї ділянки. У випадку, якщо землекористувач зведе на ділянці будь-які капітальні споруди, він отримує право безконкурентного викупу цієї ділянки за ціною, визначеною експертом, яка може суттєво відрізнятись від ринкової. Зокрема, у Черкасах за подібною схемою було реалізовано земельну ділянку за 1 млн. гривень, попри те, що визначена аукціоном вартість річної оренди цієї ділянки становила 600 тисяч гривень. Очевидно, що реалізація подібної схеми неможлива без політичної волі та достатньої кількості голосів місцевої ради. У таких випадках має бути переглянута нормативна база визначення вартості земельних ділянок із метою їхнього викупу без проведення аукціонів, що унеможливить подібні перекоси у вартості, коли ціна річної оренди фактично тотожна з визначеною ціною вартості ділянки.

Геопортал як інструмент відкриття даних про громаду, її інфраструктуру, ресурси та можливості

Відсутність відкритого доступу чи приховування інформації щодо містобудівної документації, можливих регламентів забудови, «дозвільної» будівельної документації, земельних ресурсів, муніципальних сервісів та інфраструктури обмежує можливості ефективного планування діяльності в громаді та користування її сервісами.

Деталі проблеми

Закритість інформації призводить до зменшення інвестиційного інтересу взаємодії з громадою, збільшення корупційних випадків, різноманітних непорозумінь та конфліктів.

Відсутність вільного доступу, наприклад, до містобудівної документації, призводить до складності попередньої оцінки можливостей забудови, відсутності чесних конкурентних умов серед проектувальників, забудовників, неможливості здійснення громадського контролю. Закритість інформації позбавляє громаду передбачуваності і розуміння перспективи, та створює сприятливіші умови для корупції.

Шляхи вирішення проблеми

Хорошими практиками вирішення описаних проблем є створення відділу містобудівного кадастру та відкритого геопорталу містобудівного кадастру. Геопортал дає можливість в режимі відкритого доступу надати інформацію щодо багатьох реєстрів з інформацією, наприклад, існуючого землекористування, даних вільних земельних ділянок, вартостей та орендних плат за їхнє використання, параметрів містобудівної документації та можливих режимів забудови в громаді, наданих сервісних послуг, розміщення та параметрів муніципальної інфраструктури (де знаходяться школи, садочки, наявність вільних місць, території, що закріплені за ними), розміщення населення, забудову тощо. Повноцінний геопортал підвищить інвестиційну привабливість громади і надасть більше можливостей для розвитку підприємництва в громаді.

За допомогою геопорталів землевласники чи потенційні покупці земельних ділянок зможуть попередньо оцінити усі можливості та обмеження щодо викорис-

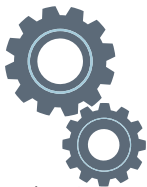
тання будь-якої земельної ділянки, зменшивши ризики та конфлікти в майбутньому. Також вони допоможуть бізнесу здійснити якісний і повний аналіз.

Вдалими прикладами можуть слугувати геопортали деяких українських міст, зокрема на геопорталі міста Хмельницького відображені усі земельні ділянки міста, із зазначенням ділянок, що надаються в користування <http://surl.li/nunzi>. На геопорталі Чернівців <http://surl.li/nuoao> відображені дані щодо бюджетних інвестицій в межах міста, розміщення міського населення у кожному з будинків. На геопорталі Львова <https://map.city-adm.lviv.ua/> відображені деталізовані планувальні обмеження щодо забудови <https://mbk.city-adm.lviv.ua/>, а на рівненському викладено усі без винятку надані вихідні дані для проектування чи будівництва в місті <http://surl.li/nuobz>. Крім того, є приклади розміщення укріплень – у Львові, Чернівцях та Вінниці <https://map.vmr.gov.ua/>.

Якісна містобудівна документація як інструмент зниження корупції

У сучасній ліберальній системі містобудівного контролю чи не єдиним інструментом певного впливу на забудову в громаді є містобудівна документація.

Деталі проблеми

Станом на кінець 2023 року місцеві правила забудови відмінні, необхідність погодження проекту чи зовнішнього вигляду скасовано та заборонено, а забудовнику навіть не обов'язково демонструвати місту свої наміри будівництва. Тепер наявність у власності чи користуванні відповідної земельної ділянки дає беззаперечне право

отримати від міста вихідні дані для проектування – містобудівні умови та обмеження (далі – МУО).

МУО – єдиний документ, що визначає можливі параметри забудови, визначені містом. І наразі ці вимоги звужені до мінімуму: можливі види забудови у кожному міському кварталі (житло, офісні будівлі, виробничі підприємства тощо), максимальний відсоток забудови та гранична висота будівель у даних кварталах. Ці параметри не визначаються індивідуально кимось (наприклад, головним архітектором міста, як бувало раніше), а попередньо встановлюються в містобудівній документації міста (зонінгу чи детальному плані забудови) і автоматично переносяться в МУО, що генеруються протягом 10 днів за заявою. Тож якщо в містобудівній документації немає чітких зафіксованих параметрів можливої забудови, що попередньо були визначені на основі стратегічної моделі розвитку простору кожного з міських кварталів, то місто втрачає навіть мінімальний вплив на можливість формування комплексної забудови міста. Але також і відсутність у містобудівній документації чітких граничних параметрів забудови чи чіткого алгоритму їхнього визначення дає можливість визначення даних параметрів вручну окремими посадовими особами, що провокує корупційні ризики.

Шляхи вирішення проблеми

Створення актуальної містобудівної документації з чітким визначенням можливих видів забудови та їхніх граничних параметрів / алгоритмів визначення змінних параметрів, що не визначаються індивідуально одним посадовцем. Звісно, така документація має формуватися на основі якісної комплексної аналітики існуючої забудови з розробкою чітких бачень необхідних параметрів забудови для кож-

ного міського кварталу в перспективі, які спираються на прагматичну стратегію соціально-економічного розвитку. Відкритість і доступність цієї інформації є базово необхідними для передбачуваності галузевої діяльності, чесної конкуренції, здійснення контролю за наданням вихідних даних, мінімізації зловживань та корупційних впливів на прийняття рішення посадовцями.

Формат містобудівної документації має відображати бачення корисної і відповідної потребам громади забудови, звівши до мінімуму ручний режим можливо встановлення параметрів забудови, передбачивши прозорі передбачувані алгоритми вирішення виняткових випадків, без закритих персоніфікованих рішень посадовців, що можуть бути корупційно вмотивованими.

Вдалими прикладами такої документації є містобудівна документація Вінниці <https://map.vmr.gov.ua/>, Львова <https://city-adm.lviv.ua/lmr/plany-zonuvannia>, чи Рівного <http://surl.li/nuofz>.

Також хорошим прикладом відкритості містобудівної документації є інструменти підвищення доступності громаді специфічної інформації з формуванням зручної інфографіки, буклетів тощо. Наприклад, брошура щодо зонування міста Рівного <http://surl.li/nuodo>.

Як зробити тендери ефективнішими?

Управління закупівлями в громаді як елемент стратегії її розвитку

Органи місцевого самоврядування є тією владою, яка знаходиться найближче до людей та обов'язком якої є забезпечення вирішення проблем, так би мовити, там, де вони виникли. Ефективне місцеве самоврядування є запорукою добробуту мешканців.

Після децентралізації на місцях з'явилися чималі фінансові ресурси та повноваження, спрямовані на забезпечення потреб мешканців громади. Значна частина коштів бюджетів громад витрачаються через здійснення публічних закупівель. Чіткі та правильно побудовані процедури, прозорість на всіх етапах здійснення закупівель є запорукою сталої, стабільної та ефективної діяльності як органів місцевого самоврядування, так і держави в цілому.

Зниження витрат все ще є пріоритетом номер один для публічних закупівель. Особливо актуальним питання економії є під час воєнного стану, коли громади беруть активну участь у захисті держави від агресора.

Усі проведені в Україні дослідження показують, що публічні закупівлі (тендери) є сферою з чималими корупційними зловживаннями. На це потрібно адекватно реагувати. Одним із способів системно підійти до зменшення корупційних зловживань на тендерах є чітко виписана та прийнята місцевою радою Політика закупівель, а також її неухильне дотримання.

Політика закупівель – це документ, складений за результатами аналізу та оцінки закупівельного процесу в громаді. У ньому виокремлюються зовнішні та внутрішні ризик-фактори (стратегічні, фінансові, операційні, регуляторні та комплаєнс-ризиками), що впливають або можуть вплинути на функцію чи окремі процеси закупівлі.

Аби зменшити чи повністю уникнути певного ризику, для кожного з них слід передбачити відповідні заходи.

З прикладом такої Політики можна ознайомитись у Додатку №3 цього Посібника. Документ розроблений експертами ініціативи «За чесний тендер» на основі багаторічного аналізу та оцінки закупівель Рівненської міської ради та з урахуванням документу управління ризиками, що впроваджений в «Укрзалізниці».

У Політиці, окрім загальних умов та принципів роботи з управління закупівлями, пропонуємо:

- запровадити практику публічних ринкових консультацій для тих закупівель товарів, що проводяться щорічно та мають очікувану вартість більше 1 мільйона гривень;
- планування дороговартісних закупівель (особливо закупівель за капітальними видатками) проводити з урахуванням пріоритетності та економічної обґрунтованості;
- використовувати додатковий внутрішній моніторинг конкретних закупівель (з очікуваною вартістю більше 1 мільйона гривень, з вимогами та запитаннями потенційних учасників, скаргами до АМКУ, відхиленням дешевшої пропозиції, з аномально низькою ціною тощо);
- застосовувати депреміювання, притягнення до дисциплінарної відповідальності винних у порушеннях осіб тощо.

Чи можна доручити проводити тендери в громаді спеціальній організації? або Про створення централізованої закупівельної організації

Щоб тендери в громаді були ефективними, ними повинні займатися професіонали. Певний рух в цьому напрямку розпочато. Замість тендерних комітетів тепер закупівлі проводять уповноважені особи, які мають пройти відповідну підготовку. Аби ці люди добре працювали, вони повинні постійно удосконалювати свої знання, а також отримувати належну оплату. Ми навіть

не згадуємо про те, що керівники не повинні давати їм незаконних вказівок з корупційними ризиками.

Позитивною практикою професіоналізації сфери закупівель є створення центральних закупівельних організацій (далі – ЦЗО) на рівні області чи громади. Це спеціальні підприємства, де працюють професіонали, які займаються суто тендерами.

Особливості створення та діяльності ЦЗО затверджені Постановою КМУ від 27.12.2019 р. № 1216 «Про Особливості створення та діяльності централізованих закупівельних організацій». Документом передбачений конкретний механізм для створення ЦЗО та особливості функціонування цих організацій, а також визначено умови їхньої діяльності та взаємодії з іншими замовниками.

Так, органи місцевого самоврядування (міська та обласна ради, де чисельність населення міста або області становить чи перевищує 1 млн. осіб) можуть визначити ЦЗО для проведення тендерів в інтересах органів місцевого самоврядування, а також юридичних осіб (підприємств, установ та організацій) та їх об'єднань, які є замовниками відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі».

Тобто великі міста чи обласні ради можуть прийняти рішення про створення спеціальної організації, делегувавши їй проведення усіх чи більшості тендерів і забравши цей клопіт, наприклад, з управлінь та відділів.

На центральному рівні створено ДУ «Професійні закупівлі» (перша ЦЗО в Україні), ДП «Медичні закупівлі» (створена для закупівлі лікарських засобів, препаратів, медичних виробів) та ДП «Українські спеціальні системи» (визначена ЦЗО у сфері цифровізації).

Разом з тим, на регіональному рівні, станом на кінець 2023 року, створені 7 ЦЗО:

- Івано-Франківською обласною радою – КП «Централізована закупівельна організація Івано-Франківської обласної ради»;
- Херсонською обласною радою – «Обласна база спеціального медичного постачання»;
- Сумською обласною радою – Комунальна установа «Сумський обласний фонд підтримки підприємництва»;
- Одеською обласною радою – КП «Централізована закупівельна організація Одеської обласної ради»;
- Дніпровською міською радою – КП «Централізована закупівельна організація» ДМР;
- Київською обласною радою – КЗ Київської облради «База спеціального медичного постачання» ;
- Харківською міською радою – КП «Централізована закупівельна організація Харківської міської ради» .

Вказані комунальні підприємства організують і проводять в інтересах замовників процедури закупівлі та набувають усіх прав і обов'язків замовників, несуть відповідальність згідно із законами України.

Комунальні підприємства, що визначенні централізованими закупівельними організаціями, діють на підставі статуту, отримують винагороду за свої послуги. Наприклад, більшість наведених регіональних ЦЗО декларують, що їхні послуги мають диференційовані ціни:

- 3 % суми договору, якщо очікувана вартість закупівлі становить не більше 10 млн. гривень;
- 2 % суми договору, якщо очікувана вартість закупівлі становить не більше 50 млн. гривень;
- 1 % суми договору, якщо очікувана вартість закупівлі становить не більше 100 млн. гривень;
- 0,5 % суми договору, якщо очікувана вартість закупівлі становить більше 100 млн. гривень.

Аналітики Transparency International в своєму дослідженні (<http://surl.li/oigni>) рекомендують при створенні ЦЗО мати чітке розуміння таких аспектів:

Мета та основні функції. Важливо чітко визначити, з якою метою створюється ЦЗО. Це може бути досягнення ефективності, зменшення корупції, підвищення прозорості в закупівлях тощо. Також треба конкретизувати основні функції, які ЦЗО буде виконувати для досягнення вказаної мети.

Фінансування. Потрібно визначити джерела фінансування ЦЗО, тобто фінансову модель та оцінити її доцільність і життєздатність.

Предмети закупівель. Визначити, які конкретні товари чи послуги буде закуповувати ЦЗО. Варто розуміти, чи буде ЦЗО закуповувати широкий спектр товарів і послуг чи організація буде сконцентрована на конкретній групі товарів.

Команда спеціалістів. Залучення фахівців із відповідною кваліфікацією та досвідом є важливим елементом. Склад команди повинен відповідати завданням і функціям ЦЗО.

Моніторинг та оцінка ефективності. Розробити механізми для постійного моніторингу та оцінки ефективності ЦЗО. Це дозволить вчасно виявляти проблеми та коригувати стратегію розвитку.

Альтернативні механізми. Перед створенням ЦЗО варто ретельно розглянути існуючі альтернативні механізми, які вже розвиваються в Україні.

Загалом, успішне створення та функціонування ЦЗО потребує глибокого аналізу, чіткого стратегічного планування та здатності до адаптації відповідно до змін у законодавстві та суспільних потреб.

Внутрішній аудит як інструмент контролю за ефективністю використання бюджетних коштів у громадах

З 2014 року в Україні особливо активно відбувався процес децентралізації. Ця реформа передбачає створення спроможних громад та передачу їм більшої кількості повноважень, відповідальності та коштів.

Метою децентралізації є наблизити владу до мешканців, а мешканців – до влади для підвищення доступності та якості освітніх, медичних, культурних, адміністративних, комунальних і соціальних послуг, які отримують мешканці громад.

Політика децентралізації передбачає не лише передачу фінансових ресурсів на місця, а й встановлення максимального прозорого контролю за діяльністю бюджетних установ і звітності їхніх керівників перед громадськістю за досягнення запланованих результатів.

Ефективне та належне управління ресурсів вимагає не лише дотримання законів, а й необхідність досягнення стратегічних та операційних цілей. Більше того, потрібно постійно моніторити виконання запланованих заходів, вчасно їх коригувати, оцінювати результати та їхній якісний вплив.

Уся діяльність влади, а особливо підкріплена фінансами, має сприяти досягненню стратегічних цілей. Аби перевірити, чи це відбувається, мають бути відповідні механізми. Одним із дієвих інструментів оцінки ефективної діяльності бюджетних установ є внутрішній аудит. У деяких громадах для цього створюють окремі відділи, такі собі «внутрішні КРУ».

Внутрішній аудит визначає події, які можуть спричинити ризики у досягненні цілей діяльності бюджетної

установи, оцінює їх та надає рекомендації керівнику установи для їх недопущення.

Крім того, внутрішній аудит забезпечує оцінку ефективності діяльності бюджетної установи та бюджетного процесу. А також встановлює дієвість та актуальність внутрішнього контролю на різних напрямках діяльності.

Більшість бюджетних установ органів місцевого самоврядування помилково вважають, що організація та здійснення внутрішнього аудиту та контролю є рекомендацією у законодавстві. Також неправильно вважати, що такий аудит та контроль може здійснюватись персоналом у межах своїх основних повноважень, визначених керівником і лише у межах фінансово-господарської діяльності.

Інструмент внутрішнього аудиту та контролю частково регламентований законодавством (ст. 19 Конституції України, ст.26 Бюджетного кодексу України, Постанова Кабінету Міністрів України №1001 від 11.09.2011 року, Наказ МФУ № 1247 від 04.10.2011 року, Наказ МФУ № 1217 від 29.09.2011 року, Наказ МФУ №347 від 27.03.2014 року).

Якщо ми говоримо про створення окремого структурного підрозділу, наприклад, міської ради, слід затвердити внутрішні розпорядчі документи.

Експерти виділяють такі важливі чинники результативної роботи внутрішнього аудиту:

- фінансова, структурна незалежність та підзвітність виключно керівнику установи;
- розуміння керівниками структурних підрозділів ролі внутрішнього аудиту та його потенційних переваг для них;
- рівень компетентності та репутації персоналу, що здійснює внутрішній аудит та розуміння ними цієї діяльності та процесів, які підлягають аудиту;

- якість виконаної аудиторської роботи;
- ефективність інформування про результати аудиту та рекомендації для коригування діяльності установи;
- рівень задоволення результатами аудиту керівниками структурних підрозділів.

Впровадження інструменту внутрішнього аудиту та контролю (ефективність діяльності) слід обов'язково оцінювати за об'єктивно вимірюваними критеріями.

З прикладами роботи Департаменту внутрішнього контролю і аудиту в Києві, а також Положенням про відділ та іншими документами можна ознайомитися детальніше за посиланням <http://surl.li/ogzji>.

Громадська антикорупційна експертиза: інструмент виявлення корупційних ризиків

Громадські організації можуть безпосередньо впливати на зниження корупційних ризиків при прийнятті рішень органами місцевого самоврядування. Зокрема, Законом України «Про запобігання корупції» визначено, що представники громадськості мають право проводити антикорупційну експертизу нормативних актів. Навіть більше, результати такої експертизи підлягають обов'язковому розгляду органами, чиї рішення аналізувались.

Антикорупційній експертизі можуть підлягати як чинні рішення органу місцевого самоврядування, так і їхні проекти. Відповідному аналізу підлягають нормативно-правові акти, а не акти індивідуальної дії.

Метою такої експертизи є виявлення факторів, що сприяють або можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень, а також з метою розроблення рекомендацій стосовно їх усунення.

Для проведення правової та антикорупційної експертизи нормативних актів ОМС існує такий інструмент як «Методологія проведення антикорупційної експертизи нормативних актів ОМС», з якою ви можете ознайомитися за посиланням наприкінці цієї статті. Цей документ був напрацьований аналітичним центром «Інститут законодавчих ідей» у співпраці із Національним агентством з питань запобігання корупції.

Вказана Методологія застосовується для проведення антикорупційної експертизи таких видів нормативно-правових актів ОМС:

- проектів рішень сільських, селищних, міських, районних та обласних рад;
- проектів рішень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад.

Інструментом антикорупційної експертизи нормативних актів ОМС вже користуються в Житомирській, Київській, Тернопільській, Львівській, Хмельницькій, Миколаївській та Івано-Франківській міських радах.

Для проведення антикорупційної експертизи аналітики Інституту законодавчих ідей пропонують використовувати 21 корупціогенний фактор та понад 106 індикаторів – «червоних прапорців» ризиків. Методологія визначає типові корупціогенні фактори: ті, які вказують на неправильне визначення повноважень суб'єктів правозастосування, недоліки публічних процедур, корупціогенні фактори у сфері регулювання внутрішньої діяльності суб'єктів правозастосування й у сфері регулювання бюджетних правовідносин та інші.

За результатами проведення антикорупційної експертизи складається висновок, який повинен бути обов'язково розглянутий місцевою радою.

Більше про антикорупційну експертизу, фактори, індикатори та приклади ризиків можна подивитись за посиланням: <http://surl.li/ofcel>.

(Додаток до Антикорупційної програми Рівненської міської ради на 2023-2025 роки)

ТАБЛИЦЯ
ідентифікованих, оцінених корупційних ризиків у діяльності Рівненської міської ради
та заходів щодо їх усунення (зменшення)

№ з/п	Корупційний ризик	Рівень ризику	Заходи щодо усунення корупційного ризику	Відповідальні за виконання заходів	Строк виконання	Ресурси для впровадження заходів	Очікувані результати
РОЗДІЛ І. АНТИКОРУПЦІЙНА СФЕРА							
1	Невпровадження процесу управління корупційними ризиками в усіх сферах діяльності РМР	Високий	<ol style="list-style-type: none"> 1. Прийняття рішення про проведення повторного оцінювання корупційних ризиків у діяльності РМР та його проведення. 2. Визначення відповідальних осіб за проведення оцінювання корупційних ризиків. 3. Опублікування результатів проведеного оцінювання корупційних ризиків на вебсайті Рівненської міської ради. 4. Проведення інформаційної кампанії серед мешканців громади щодо здійснення оцінки корупційних ризиків з метою залучення громадськості. Активна співпраця з антикорупційними та правозахисними громадськими організаціями в частині надання ними пропозицій щодо впровадження процесу управління корупційними ризиками в діяльності РМР 	<p>Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції, а в разі створення – окремий підрозділ з питань запобігання та виявлення корупції (далі – УО з антикорупції)</p> <p>Міський голова.</p> <p>УО з антикорупції</p>	Грудень 2024 року	Потребує	В РМР постійно діє політика доброчесності та призначено уповноважену особу з питань запобігання та виявлення корупції як окрему штатну одиницю. Ідентифіковані, оцінені корупційні ризики, постійно вживаються заходи з їх мінімізації/усунення. Здійснюється постійна комунікація із заінтересованими сторонами щодо вдосконалення антикорупційних політик

№ з/п	Корупційний ризик	Рівень ризику	Заходи щодо усунення корупційного ризику	Відповідальні за виконання заходів	Строк виконання	Ресурси для впровадження заходів	Очікувані результати
2	Незабезпечення функціонування уповноваженої особи з питань запобігання та виявлення корупції в РМР	Низький	<ol style="list-style-type: none"> 1. Неухильне виконання статті 13-1 Закону України «Про запобігання корупції», якою передбачено утворення (визначення) уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання та виявлення корупції (Не допускати ситуацій, коли відсутня Уповноважена особа). 2. Створити уповноважений підрозділ з питань запобігання та виявлення корупції (згідно з наказом НАЗК № 240/21 від 26.04.2021) 	Міський голова Рівненська міська рада	Постійно Через 3 місяці після завершення воєнного стану	Не потребує Потребує	<p>В РМР призначена / визначена уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції або утворений відповідний підрозділ</p> <p>В РМР утворений уповноважений підрозділ з питань запобігання корупції</p>
3	Незабезпечення функціонування внутрішніх та регулярних каналів повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції»	Високий	<ol style="list-style-type: none"> 1. Наявність неофіційних способів повідомлення про корупцію: особисті номер телефону та електронна адреса уповноваженої особи з питань запобігання та виявлення корупції. 2. Створення внутрішніх і регулярних каналів для повідомлення про корупцію через: <ul style="list-style-type: none"> – офіційний вебсайт, – спеціальну телефонну лінію, – електронну поштову скриньку. 3. Запровадження регулярних комунікаційних кампаній та систематичне проведення просвітницьких заходів щодо наявних в РМР каналів повідомлення про можливі факти корупції. 4. Забезпечення можливості здійснен- 	УО з антикорупції	1 квітня 2024 року	Не потребує	В РМР створені внутрішні і регулярні канали для повідомлення про корупцію

№ з/п	Корупційний ризик	Рівень ризику	Заходи щодо усунення корупційного ризику	Відповідальні за виконання заходів	Строк виконання	Ресурси для впровадження заходів	Очікувані результати
			<p>ня повідомлення про корупцію в позаробочий час через спеціальну телефонну лінію.</p> <p>5. Поширення інформаційних матеріалів (дошка оголошень, сайт, соцмережі РМР тощо) про канали повідомлення про корупцію</p>				
4	Відсутність у РМР системи комплексної оцінки управління бюджетними коштами і стану фінансової та господарської діяльності структурних підрозділів РМР та її виконавчих органів, комунальних підприємств, установ та організацій	Високий	<p>1. Створення відділу внутрішнього контролю та аудиту РМР, до повноважень якого належить функція контролю за законністю та ефективністю використання бюджетних коштів, досягнення результатів відповідно до встановленої мети, завдань, планів і вимог щодо діяльності розпорядника бюджетних коштів і підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління.</p> <p>2. Керівник відділу обирається на конкурсній основі, конкурсною комісією, із залученням громадськості, затверджується міською радою та громадськістю, з прозорою діяльністю, з річним звітуванням та вимірюванням ефективності роботи двічі на рік.</p> <p>3. Відділ забезпечує звітування та оцінку ефективності використання коштів бюджету шляхом аналізу на профільній постійній комісії з наданням громадськості інформації відповідно до встановлених форм</p>	Міський голова, депутати Рівненської міської ради	Через 3 місяці після завершення воєнного стану	Потребує	<p>Створений відділ внутрішнього контролю та аудиту РМР</p> <p>Забезпечена звітність та оцінка ефективності використання коштів бюджету шляхом аналізу на профільній постійній комісії з наданням громадськості інформації відповідно до встановлених форм</p>

№ з/п	Корупційний ризик	Рівень ризику	Заходи щодо усунення корупційного ризику	Відповідальні за виконання заходів	Строк виконання	Ресурси для впровадження заходів	Очікувані результати
5	Можливість внесення на розгляд депутатів проектів рішень РМР, що містять норми корупційного або дискреційного характеру, в тому числі міських програм соціально-економічного розвитку і цільових програм з інших питань місцевого самоврядування	Середній	<ol style="list-style-type: none"> Здійснення вибіркового моніторингу проектів рішень міської ради щодо наявності в них норм корупційного або дискреційного характеру та підготовка пропозицій щодо їх усунення. Обов'язковий розгляд на засіданнях профільних комісій антикорупційних експертиз проектів рішень РМР у разі їх надходження 	<p>УО з антикорупції</p> <p>Голови постійних комісій РМР</p>	<p>Постійно</p> <p>Постійно, в міру надходження</p>	Не потребує	<p>Проведений моніторинг проектів рішень Рівненської міської ради, надані пропозиції.</p> <p>Громадські антикорупційні експертизи розглянуті профільними комісіями</p>
6	Ймовірність внесення посадовими особами чи депутатами РМР, членами виконкому до проекту рішення РМР, виконкому положень на користь юридичних або фізичних осіб, голосування за них	Середній	<ol style="list-style-type: none"> Ознайомлення депутатів РМР з вимогами статті 8 Закону України «Про статус депутатів місцевих рад» шляхом надсилання їм листів. Вибірковий контроль проектів рішень РМР та виконкому на предмет прevalювання приватного інтересу над суспільним, інших зловживань. Звітування на сесії РМР щодо виявлених фактів зазначених зловживань. 	УО з антикорупції	<p>До 1 січня 2024 року</p> <p>Постійно</p> <p>1 раз на рік</p>	Не потребує виділення додаткових ресурсів	<p>Листи щодо ознайомлення депутатів та депутаток міської ради з вимогами статті 8 Закону України «Про статус депутатів місцевих рад» надіслані. Рекомендації депутатам та депутаткам надіслані.</p> <p>Контроль здійснюється.</p> <p>Звітування відбувається вчасно</p>

№ з/п	Корупційний ризик	Рівень ризику	Заходи щодо усунення корупційного ризику	Відповідальні за виконання заходів	Строк виконання	Ресурси для впровадження заходів	Очікувані результати
7	Можливість впливу на депутатів РМР та членів виконкому з боку третіх осіб	Високий	<p>1. Розгляд інформації про факти можливого впливу на депутатів РМР та членів виконкому на засіданні постійної комісії Рівненської міської ради з питань регламенту, депутатської етики та запобігання корупції.</p> <p>2. Розгляд рекомендацій громадських антикорупційних експертиз до проєктів рішень міської ради профільними постійними комісіями Рівненської міської ради.</p>	<p>Голова постійної комісії РМР з питань науки, освіти, культури, туризму, духовного відродження, молоді, спорту, зв'язків з громадськими об'єднаннями, засобами масової інформації, захисту прав людини, законності, правопорядку, розвитку місцевого самоврядування, Регламенту, депутатської діяльності та етики</p> <p>Голови постійних комісій Рівненської міської ради</p>	<p>Під час надходження інформації, що може свідчити про вплив на депутатів та/або депутаток міської ради</p> <p>Постійно, в міру надходження громадських антикорупційних експертиз</p>	<p>Не потребує виділення додаткових ресурсів</p>	<p>Дані про факти можливого впливу на депутатів РМР та членів виконкому розглянуті на засіданні постійної комісії з питань науки, освіти, культури, туризму, духовного відродження, молоді, спорту, зв'язків з громадськими об'єднаннями, засобами масової інформації, захисту прав людини, законності, правопорядку, розвитку місцевого самоврядування, Регламенту, депутатської діяльності та етики</p> <p>Рекомендації громадської антикорупційної експертизи розглянуті профільними комісіями</p>
8	Можливість невжиття своєчасних заходів щодо врегулювання реального чи потенційного конфлікту інтересів під час	Середній	1. Розроблення та поширення роздаткових матеріалів (пам'ятки, інфографіки) щодо відповідальності та порядку дій у разі виникнення конфлікту інтересів у депутатів РМР.	УО з антикорупції	До 1 січня 2024 року	Не потребує додаткових фінансових витрат	Відповідні матеріали розроблені та поширені серед депутатів та депутаток Рівненської міської ради.

№ з/п	Корупційний ризик	Рівень ризику	Заходи щодо усунення корупційного ризику	Відповідальні за виконання заходів	Строк виконання	Ресурси для впровадження заходів	Очікувані результати
	прийняття рішень та участі в обговореннях питань на пленарних засіданнях та засіданнях постійних комісій РМР депутатами РМР		2. Розміщення на вебсайті РМР інформації про факти заяв, поданих депутатами РМР, стосовно конфлікту інтересів та вжитих ними заходів для його врегулювання		Один раз на квартал		Інформація щодо фактів заяв, поданих депутатами РМР, стосовно конфлікту інтересів та вжитих ними заходів для його врегулювання розміщується на вебсайті РМР
9	Періодичне проведення засідань постійних комісій РМР без забезпечення онлайн трансляцій	Низький	Здійснення вебтрансляцій засідань постійних комісій Рівненської міської ради в режимі реального часу на офіційному веб-сайті Рівненської міської ради	Департамент цифрової трансформації та забезпечення надання адміністративних послуг	Постійно	Потребує виділення додаткових ресурсів	Забезпечені вебтрансляції засідань постійних комісій Рівненської міської ради.
10	Можливість керівництва РМР, керівників структурних підрозділів та керівників підвідомчих установ РМР (не)встановлювати окремим працівникам РМР премії без належного обґрунтування	Середній	Оновлення Положення про преміювання, з урахуванням фактичних обсягів роботи та досягнутих результатів посадовими особами РМР. Положення про преміювання має визначити і закріпити чіткі критерії для обґрунтування розміру премій	Міський голова, депутати РМР	До 1 січня 2024 року	Не потребує виділення додаткових ресурсів	Діє оновлене Положення про преміювання, з урахуванням фактичних обсягів роботи та досягнутих результатів посадовими особами РМР, яке визначає чіткі критерії для обґрунтування розміру премій
11	Відсутність конкурсів на більшість посад керівників структурних підрозділів РМР, комунальних підприємств, закладів та установ РМР	Середній	Впровадження прозорих конкурсів під час вибору керівників структурних підрозділів РМР на посади керівників	Міський голова, депутати РМР	До вересня 2024 року	Не потребує додаткових фінансових витрат	Керівників структурних підрозділів, комунальних підприємств, установ та закладів призначають на фаховій основі

№ з/п	Корупційний ризик	Рівень ризику	Заходи щодо усунення корупційного ризику	Відповідальні за виконання заходів	Строк виконання	Ресурси для впровадження заходів	Очікувані результати
12	Можлива наявність потенційного або реального конфлікту інтересів у членів конкурсної комісії для проведення відбору кандидатів на заміщення вакантних посад у секретаріаті РМР	Низький	Вибіркова перевірка протоколів засідань конкурсної комісії для проведення відбору кандидатів на заміщення вакантних посад у секретаріаті Рівненської міської ради, особових справ кандидатів та кандидаток на предмет можливої наявності у членів та членкинь конкурсної комісії потенційного або реального конфлікту інтересів	УО з антикорупції	Щоквартально	Не потребує додаткових фінансових витрат	Здійснена відповідна перевірка. Впроваджена система прозорості та відкритої процедури конкурсного відбору на посади в РМР. Впроваджена система перевірки достовірності наданих претендентом на посаду відомостей про себе
13	Можливість задоволення приватного інтересу з боку посадових осіб, що забезпечують захист інтересів Рівненської міської територіальної громади в судах або задоволення приватних інтересів третіх осіб за рахунок інтересів Рівненської громади	Високий	1. Розробка Порядку роботи з позовними заявами, рішеннями суду у справах, стороною в яких є Рівненська міська рада, Рівненський міський голова, заступники міського голови, секретар Рівненської міської ради, з метою посилення контролю за станом представництва інтересів Рівненської міської ради в судах. Обов'язкове залучення до розробки громадськості. 2. Розробка та впровадження автоматизованої інформаційної системи реєстрації, обліку та аналізу інформації в процесі супроводження розгляду справ у судах секретаріатом Рівненської міської ради, структурними підрозділами виконавчого органу Рівненської міської ради.	Міський голова, депутати РМР	До січня 2024 року	Не потребує додаткових фінансових витрат	Розроблений Порядок роботи з позовними заявами, рішеннями суду у справах, стороною у яких є Рівненська міська рада, Рівненський міський голова, заступники міського голови, секретар Рівненської міської ради. Впроваджена автоматизована інформаційна система.

№ з/п	Корупційний ризик	Рівень ризику	Заходи щодо усунення корупційного ризику	Відповідальні за виконання заходів	Строк виконання	Ресурси для впровадження заходів	Очікувані результати
			3. Моніторинг ефективності представлення інтересів Рівненської громади в судах. Ініціювання вжиття заходів щодо осіб, які неефективно відстоюють інтереси громади				Неефективне відстоювання інтересів громади в судах отримує належну оцінку та реакцію
РОЗДІЛ II. ПУБЛІЧНІ ЗАКУПІВЛІ							
14	Можливість домовленостей між ініціатором закупівлі та майбутнім переможцем закупівлі до початку закупівлі в електронній системі закупівель	Високий	<p>1. Розробка та прийняття «Політики закупівель РМР», яка повинна передбачати організацію закупівель із дотриманням принципів, визначених у Законі України «Про публічні закупівлі», та кращих закупівельних практик в Україні.</p> <p>2. Адаптація положень про уповноважену особу структурних підрозділів РМР та комунальних підприємств до «Політики закупівель РМР».</p> <p>3. Забезпечення належної фахової підготовки уповноважених осіб замовників РМР.</p> <p>4. Контроль за виконанням положень «Політики закупівель РМР»</p>	<p>Міський голова, депутати РМР із залученням експертів із закупівель</p> <p>Керівники структурних підрозділів РМР та комунальних підприємств</p> <p>Міський голова, депутати РМР (виділення коштів).</p> <p>Відділ внутрішнього контролю та аудиту (а до його створення – заступники міського голови)</p>	<p>1 липня 2024 року</p> <p>1 жовтня 2024 року</p> <p>1 жовтня 2024 року</p> <p>Постійно</p>	Потребує	Прийнята та виконується «Політика закупівель РМР», положення всіх структурних підрозділів РМР та комунальних підприємств адаптовані під політику, уповноважені особи навчені та виконують політику, а відділ контролю та аудиту контролює дотримання положень Політики

№ з/п	Корупційний ризик	Рівень ризику	Заходи щодо усунення корупційного ризику	Відповідальні за виконання заходів	Строк виконання	Ресурси для впровадження заходів	Очікувані результати
15	Недобросовісність із закупівлями на етапі планування	Середній	<p>1. Дотримуватися «Політики закупівель РМР», яка передбачає детальну регламентацію прав та обов'язків відповідальних осіб замовника щодо планування закупівель, систему внутрішнього контролю та розподілу функцій, яка виключає концентрацію повноважень у межах одного підрозділу (особи).</p> <p>2. Розробка внутрішнього алгоритму формування та перевірки обсягу / кількості потреб розпорядниками бюджетних коштів РМР та граничних норм таких потреб.</p> <p>3. Розробка та впровадження програмних прозорих (загальнодоступних) засобів щодо обліку товарів, що закуплені замовниками Рівненської міської ради</p>	<p>Структурні підрозділи, комунальні підприємства, заклади та установи РМР</p> <p>Виконавчі органи РМР – головні розпорядники бюджетних коштів</p> <p>Департамент цифрової трансформації та забезпечення надання адміністративних послуг, інші виконавчі органи – розпорядники бюджетних коштів, заступник міського голови з питань цифровізації</p>	<p>Постійно</p> <p>До 1 квітня 2024 року</p> <p>1 липня 2024 року</p>	<p>Потребу додаткового фінансування</p>	<p>Усі структурні підрозділи РМР, особливо Департамент інфраструктури та благоустрою та підпорядковані йому комунальні підприємства, дотримуються «Політики закупівель РМР» та методичних рекомендацій, згідно з наказом Мінекономіки від 18.02.2020 № 275 «Про затвердження примірної методики визначення очікуваної вартості предмета закупівлі».</p> <p>Розроблений алгоритм формування та перевірки обсягу / кількості потреб.</p> <p>Прозорі (загальнодоступні) програмні засоби обліку товарів впроваджені</p>

№ з/п	Корупційний ризик	Рівень ризику	Заходи щодо усунення корупційного ризику	Відповідальні за виконання заходів	Строк виконання	Ресурси для впровадження заходів	Очікувані результати
			<p>4. Забезпечення планування потреби в закупівлі предмету закупівель виключно на підставі обґрунтованих пропозицій структурних підрозділів РМР, комунальних підприємств, закладів та установ РМР.</p> <p>5. У разі визначення очікуваної вартості в розмірі, що становить понад 90 % від передбачених законом «порогів», проводити закупівлі через конкурентні процедури.</p> <p>6. Систематична перевірка задокументованих та фактичних обсягів наданих послуг.</p> <p>7. Проведення моніторингу закупівель товарів, робіт та послуг, очікувана вартість закупівлі яких перевищує 1 млн. грн (в частині обґрунтування потреби та визначення очікуваної вартості).</p> <p>8. Після планування закупівлі товарів та послуг очікуваною вартістю більше 1 млн. грн, а робіт – більше 10 млн. грн проводити замовниками попередні ринкові консультації з метою аналізу ринку, в тому числі запитувати й отримувати рекомендації та інформацію від суб'єктів господарювання.</p>	<p>Структурні підрозділи, комунальні підприємства, заклади та установи РМР</p> <p>Структурні підрозділи, комунальні підприємства, заклади та установи РМР</p> <p>Відділ внутрішнього контролю та аудиту</p> <p>Відділ внутрішнього контролю та аудиту</p> <p>Структурні підрозділи РМР, комунальні підприємства, заклади та установи РМР</p>	<p>Постійно</p> <p>Постійно</p> <p>Постійно</p> <p>Постійно</p> <p>Постійно</p>	<p>Потребу додаткового фінансування</p>	<p>Плани складають на основі обґрунтованих пропозицій.</p> <p>Проводяться конкурентні процедури для закупівлі товарів, послуг і робіт, очікувана вартість яких становить понад 90 % від передбачених законом «порогів».</p> <p>Постійно перевіряються фактичні обсяги наданих послуг.</p> <p>Моніторинг відбувається, перевіряється обґрунтованість потреби та очікуваної вартості</p> <p>Попередні ринкові консультації відбуваються</p>

№ з/п	Корупційний ризик	Рівень ризику	Заходи щодо усунення корупційного ризику	Відповідальні за виконання заходів	Строк виконання	Ресурси для впровадження заходів	Очікувані результати
			<p>9. Моніторинг закупівель на предмет виявлення випадків поділу предмета закупівлі з метою уникнення конкурентного відбору контрагента по договору.</p> <p>10. Ініціювати питання депреміювання чи звільнення із займаних посад уповноважених осіб та керівників структурних підрозділів РМР, комунальних підприємств за виявлені факти маніпуляцій з CPV кодами та інші зловживання задля уникнення відкритих торгів</p>		<p>Постійно</p> <p>Постійно</p>	<p>Потребує додаткового фінансування</p>	
16	Ризик проведення закупівель «під свого», шляхом встановлення дискримінаційних та/чи надмірних, нечітких вимог в тендерній документації	Високий	<p>1. Проведення моніторингу закупівель товарів, робіт та послуг, очікувана вартість закупівлі яких перевищує 3 млн. грн (в частині формування вимог тендерної документації) або закупівель з меншою очікуваною вартістю, де містяться питання / вимоги від потенційних учасників.</p> <p>2. У разі закупівель, де рішенням постійно діючих адміністративних колегій Антимонопольного комітету України з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель встановлено дискримінаційні/надмірні/незаконні вимоги, ініціювати питання перед повноважним органом про притягнення винної особи до дисциплінарної відповідальності</p>	Відділ внутрішнього контролю та аудиту РМР (а до його створення – заступники міського голови)	<p>Постійно</p> <p>Під час проведення закупівель</p>	<p>Потребує додаткових коштів</p>	<p>Проводиться моніторинг закупівель товарів, робіт та послуг, очікувана вартість закупівлі яких перевищує 3 млн. грн (в частині формування вимог тендерної документації) або закупівель з меншою очікуваною вартістю, де містяться питання / вимоги від потенційних учасників.</p> <p>У разі закупівель, де рішенням АМКУ встановлено дискримінаційні / надмірні / незаконні вимоги, ініційовано перед керівником (повноважним органом) питання про притягнення винної особи до дисциплінарної відповідальності.</p>

№ з/п	Корупційний ризик	Рівень ризику	Заходи щодо усунення корупційного ризику	Відповідальні за виконання заходів	Строк виконання	Ресурси для впровадження заходів	Очікувані результати
			3. Ініціювати питання про депреміювання або звільнення із займаних посад уповноважених осіб та керівників структурних підрозділів РМР, комунальних підприємств за виявлені факти включення до тендерної документації дискримінаційних чи надмірних вимог				Ініційовано питання про депреміювання або звільнення із займаних посад уповноважених осіб та керівників структурних підрозділів РМР, комунальних підприємств за виявлені факти включення до тендерної документації дискримінаційних чи надмірних вимог
17	Ризик упередженості щодо «не своїх» учасників під час проведення процедури закупівлі	Середній	<p>1. Дотримання «Політики закупівель РМР» в частині заборони уникнення відкритих торгів через маніпуляції з CPV кодами; в частині надання адекватних відповідей на питання / вимоги в системі та недискримінації під час оцінки пропозицій учасників.</p> <p>2. Проведення моніторингу закупівель товарів, робіт та послуг: – щодо поділу предмета закупівлі з метою уникнення конкурентного відбору контрагента по договору / необґрунтованого об'єднання різних предметів закупівель в один лот;</p>	<p>Структурні підрозділи РМР, комунальні підприємства, заклади та установи РМР</p> <p>Відділ внутрішнього контролю та аудиту РМР (а до його створення – заступники міського голови)</p>	Під час проведення закупівель	В межах наявних ресурсів	<p>Усі структурні підрозділи дотримуються «Політики закупівель РМР» у частині заборони маніпуляції з CPV кодами чи об'єднання різних предметів закупівлі в один лот; у частині надання повних та об'єктивних відповідей на запитання та вимоги учасників.</p> <p>Здійснюється аналіз річного плану на предмет наявності ознак поділу закупівлі одного виду послуг або товарів на декілька окремих закупівель та сформовано звіт за результатом такого аналізу.</p>
			– моніторинг закупівель, в яких є запитання / вимоги учасників та відповіді уповноважених осіб на них;				Проводиться моніторинг закупівель.

№ з/п	Корупційний ризик	Рівень ризику	Заходи щодо усунення корупційного ризику	Відповідальні за виконання заходів	Строк виконання	Ресурси для впровадження заходів	Очікувані результати
			<ul style="list-style-type: none"> – у яких відхилено дешевшу цінову пропозицію; – у яких перемагає учасник, що запропонував виконати умови договору за аномально низьку ціну. <p>3. Контроль ходу та якості виконання договору з переможцем, що запропонував тендерну пропозицію з аномально низькою ціною.</p> <p>4. Ініціювати питання про депреміювання чи звільнення із займаних посад уповноважених осіб та керівників структурних підрозділів РМР, комунальних підприємств за виявлені факти маніпуляцій із CPV кодами задля уникнення відкритих торгів</p>				У всіх випадках виявлення зловживань, що призвели або могли призвести до неефективного витрачання бюджетних коштів, розглянуто питання щодо депреміювання або звільнення із займаних посад уповноважених осіб та керівників структурних підрозділів РМР, комунальних підприємств за виявлені факти маніпуляцій із CPV кодами
18	Можливі ризики на етапі виконання договорів	Середній	<p>1. Дотримання «Політики закупівель РМР»:</p> <ul style="list-style-type: none"> – в частині складання проектів договорів із чіткими технічними, якісними характеристиками предмета закупівлі; – в частині оприлюднення усіх документів, пов'язаних із закупівлею, зокрема, договору та всіх додатків до нього (в т. ч. специфікацій), укладеного за результатами закупівлі без використання електронної системи. 	Структурні підрозділи РМР, комунальні підприємства, заклади та установи РМР	Постійно	Не потребує	1. Дотримується «Політика закупівель РМР».

№ з/п	Корупційний ризик	Рівень ризику	Заходи щодо усунення корупційного ризику	Відповідальні за виконання заходів	Строк виконання	Ресурси для впровадження заходів	Очікувані результати
			<p>2. Проведення систематичного контролю за виконанням договору, який передуватиме підписанню документів про виконання умов (актів виконаних робіт, отриманих послуг та робіт, накладних, ін.) відповідальною посадовою особою.</p> <p>3. Здійснити моніторинг 100% укладених договорів без використання електронної системи за останні 3 роки з метою виявлення фактів неоприлюднення звіту про договір про закупівлю</p> <p>4. Здійснювати постійний моніторинг підстав для укладення додаткових угод до укладених договорів замовника. В тому числі провести моніторинг за попередні 3 роки всіх додаткових угод, що стосуються істотних умов договору на предмет їх обґрунтованості та</p> <p>5. документального підтвердження.</p> <p>6. Ініціювати питання про депреміювання чи звільнення із займаних посад відповідальних за прийняття товарів, робіт, послуг, які не відповідають умовам договору та/або керівників структурних підрозділів РМР, комунальних підприємств за порушення, що призвели до неефективного витрачання бюджетних коштів.</p>	<p>Відділ внутрішнього контролю та аудиту РМР (а до його створення – заступники міського голови)</p>	<p>До 1 липня 2024 року</p> <p>До 1 липня 2024 року</p>		<p>2. Здійснюється систематичний контроль за виконанням договорів.</p> <p>3. Здійснено моніторинг усіх укладених договорів за останні 3 роки, без використання електронної системи торгів та підготовлено відповідний аналітичний звіт.</p> <p>4. Здійснено моніторинг усіх додаткових угод до договорів закупівель, укладених за три останні роки та підготовлено відповідний аналітичний звіт.</p> <p>5. Здійснюється постійний моніторинг закупівель.</p> <p>6. У разі виявлення зловживань, що призвели до неефективного витрачання бюджетних коштів, а також ігнорувань принципу прозорості та відкритості замовників, розглянуто питання щодо депреміювання чи звільнення із займаних посад відповідальних осіб та/або керівників структурних підрозділів РМР, комунальних підприємств.</p>

№ з/п	Корупційний ризик	Рівень ризику	Заходи щодо усунення корупційного ризику	Відповідальні за виконання заходів	Строк виконання	Ресурси для впровадження заходів	Очікувані результати
РОЗДІЛ ІІІ. КОМУНАЛЬНІ ПІДПРИЄМСТВА							
19	Можливість виникнення потенційного чи реального конфлікту інтересів у діяльності посадових осіб юридичних осіб публічного права, що належать до сфери управління РМР (комунальні підприємства)	Високий	<ol style="list-style-type: none"> 1. Прийняття рішення РМР щодо погодження оренди майна у третіх осіб на суми понад 500 тис. грн на рік з одного предмета закупівлі та закупівель від 5 млн. грн. 2. Посилення контролю за виконанням рішення РМР від 16.08.2018 № 4743 та законодавства України щодо доступу до публічної інформації про діяльність рівненських комунальних підприємств. 3. Проведення прозорих конкурсів при відборі керівників комунальних підприємств КП. 4. Створення незалежних наглядових рад (наприклад, як пілотний проект для 3 найбільших комунальних підприємств КП). 5. Періодичні (раз на 3 роки, а також перед звільненням керівника) незалежні аудити діяльності підприємств, з перевіркою ефективності використання коштів та майна, оприлюднення результатів та розсилання на електронні пошти депутатів та комунальних підприємств (на вимогу, за рішенням РМР). 6. Розміщення результатів проведення аудиту діяльності юридичних осіб публічного права, що належать до сфери управління Рівненської міської ради, на офіційному вебсайті РМР. 	Міський голова або депутати РМР Заступник міського голови з питань комунального господарства	До 1 квітня 2024 року Постійно Постійно Червень 2024 року Постійно Постійно	Не потребує виділення додаткових ресурсів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Прийняте рішення РМР про особливості оренди майна комунальними підприємствами. 2. Виконується рішення РМР та законодавство України щодо доступу до публічної інформації про діяльність рівненських комунальних підприємств. 3. Керівники комунальних підприємств обираються на прозорих конкурсах. 4. Працюють наглядові ради на 3-х комунальних підприємствах. 5. Проводяться аудити діяльності комунальних підприємств. 6. Аудиторські висновки про роботу комунальних підприємств розміщені на вебсайті РМР

№ з/п	Корупційний ризик	Рівень ризику	Заходи щодо усунення корупційного ризику	Відповідальні за виконання заходів	Строк виконання	Ресурси для впровадження заходів	Очікувані результати
РОЗДІЛ IV. БЮДЖЕТНА ПОЛІТИКА							
20	Можливість зловживань під час формування бюджету на програми соціально-економічного розвитку	Високий	<p>1. Впровадження в РМР політики, яка передбачає обговорення та затвердження таких рішень за участі громадськості з обов'язковим урахуванням пропозицій за результатами таких обговорень</p> <p>2. Розробка критеріїв доцільності, пріоритетності та економічної обґрунтованості включення об'єктів на фінансування.</p> <p>3. Впровадження системи оцінки результатів роботи кожного працівника та конкретного виконавчого органу ради. Врахування результатів такої оцінки під час визначення витрат на заробітну плату в наступному бюджетному році.</p> <p>4. Обов'язкове використання програмно-цільового методу з визначеними та вимірними показниками</p>	<p>Голова постійної комісії з питань бюджету, фінансів та управління комунальною власністю</p> <p>Міський голова і депутати РМР</p> <p>Міський голова та депутати РМР</p>	<p>До 1 березня 2024 року</p> <p>До 1 липня 2024 року</p> <p>1 березня 2024 року</p>	Не потребує	<p>1. Запроваджена політика, яка передбачає обговорення та затвердження таких рішень за участі громадськості з обов'язковим урахуванням пропозицій за результатами таких обговорень.</p> <p>2. Розроблені та використовуються критерії доцільності, пріоритетності та економічної обґрунтованості включення об'єктів на фінансування.</p> <p>3. Впроваджена система оцінки результатів роботи кожного працівників та конкретного виконавчого органу ради. Враховуються результати такої оцінки під час визначення витрат на заробітну плату в наступному бюджетному році.</p> <p>4. Використовується програмно-цільовий метод при розподілі бюджету</p>

№ з/п	Корупційний ризик	Рівень ризику	Заходи щодо усунення корупційного ризику	Відповідальні за виконання заходів	Строк виконання	Ресурси для впровадження заходів	Очікувані результати
21	Ймовірність наявності приватного інтересу під час планування видатків РМР, а також під час визначення черговості включення документів для здійснення розрахунків за укладеними договорами з урахуванням виділених асигнувань на поточний місяць	Середній	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проведення аналізу пропозицій структурних підрозділів до бюджетного запиту. 2. Узагальнення детальних розрахунків потреби в коштах, наданими структурними підрозділами РМР під час формування бюджетного запиту. 3. Оприлюднення інформації щодо проекту бюджетного запиту на офіційному вебсайті РМР 	Відділ внутрішнього фінансового контролю та аудиту Рівненської міської ради	Щоразу під час подання пропозиції Під час складання проекту бюджетного запиту Щорічно	Витрати на роботу відділу внутрішнього контролю	<p>Аналіз пропозицій структурних підрозділів до бюджетного запиту здійснений та доведений до Управління бюджету і фінансів РМР.</p> <p>Детальні розрахунки своєчасно подані.</p> <p>Інформація про проект бюджетного запиту опублікована</p>
22	Можливість зловживань з боку посадових осіб РМР під час розподілу коштів для виконання ремонтних робіт	Середній	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розробка Порядку розподілу коштів на ремонти по кожній галузі з чіткими критеріями пріоритетності фінансування та планом проведення ремонтних робіт. 2. Публікація критеріїв розподілу та планів фінансування на вебсайті органу управління (з урахуванням обмежень воєнного часу). 3. Налаштування системи збору актуальних даних про стан матеріально-технічної бази комунальних закладів шляхом проведення повного аудиту їх матеріально-технічного стану 	Профільні заступники міського голови	1 січня 2024 року 1 лютого 2024 року 1 лютого 2024 року	Не потребує	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розроблений Порядок розподілу коштів на ремонти по кожній галузі з чіткими критеріями пріоритетності фінансування та планом проведення ремонтних робіт. 2. Опубліковані критерії розподілу та планів фінансування на вебсайті органу управління (з урахуванням обмежень воєнного часу). 3. Налаштована система збору актуальних даних про стан матеріально-технічної бази комунальних закладів шляхом проведення повного аудиту їх матеріально-технічного стану

№ з/п	Корупційний ризик	Рівень ризику	Заходи щодо усунення корупційного ризику	Відповідальні за виконання заходів	Строк виконання	Ресурси для впровадження заходів	Очікувані результати
23	Можливість керівництва органу управління освіти РМР упереджено розподіляти бюджетні кошти між закладами освіти з метою власної вигоди чи вигоди близьких осіб	Середній	<p>1. Ухвалення справедливої процедури розподілу виділених коштів (наприклад, з огляду на кількість учнів, площу закладу або потреби в підтримці) та збільшення прозорості і підзвітності під час фінансового планування (залучення до нього на всіх етапах освітян, батьків).</p> <p>2. Забезпечити умови для моніторингу з боку батьків та громадських організацій розміщеної на офіційному сайті Управління освіти або сайтах закладів освіти інформації про:</p> <ul style="list-style-type: none"> – кошториси доходів та видатки на відповідний рік; – фінансові звіти про надходження та використання коштів; – перелік товарів, робіт та послуг, отриманих як благодійна допомога, із зазначенням їх вартості; – стан виконання бюджету. <p>3. Підвищення знань депутатів місцевої ради щодо системи фінансування освіти з метою посилення їхньої контрольної функції за управлінням освіти та спроможності розробляти справедливі механізми розподілу фінансування у громаді.</p>	<p>Профільний заступник міського голови, депутати РМР</p> <p>Начальник управління освіти та науки РМР</p> <p>Профільний заступник міського голови, депутати РМР</p>	<p>До грудня 2023 року</p> <p>До 31 грудня 2023 року, постійне оновлення даних</p> <p>До жовтня 2023 року</p>	Не потребує	<p>1. Ухвалена процедура розподілу виділених коштів, збільшена прозорість та підзвітність під час фінансового планування (залучення до нього на всіх етапах освітян, батьків).</p> <p>2. На офіційних вебсайтах Управління освіти чи закладів освіти розміщена така інформація:</p> <ul style="list-style-type: none"> – кошториси доходів та видатки на відповідний рік; – фінансові звіти про надходження та використання коштів; – перелік товарів, робіт та послуг, отриманих як благодійна допомога, із зазначенням їх вартості; – стан виконання бюджету. <p>3. Проведене навчання депутатів місцевої ради щодо системи фінансування освіти.</p>

№ з/п	Корупційний ризик	Рівень ризику	Заходи щодо усунення корупційного ризику	Відповідальні за виконання заходів	Строк виконання	Ресурси для впровадження заходів	Очікувані результати
РОЗДІЛ V. МАЙНО ГРОМАДИ							
24	Можливість реєстрації речових прав на нерухоме майно без законних на те підстав за неправомірну вигоду	Високий	<ol style="list-style-type: none"> 1. Визначити перелік об'єктів із ризиком незаконної реєстрації нерухомості чи незавершеного будівництва, моніторинг фізичних осіб, земельних ділянок та об'єктів, які можуть бути незаконно зареєстровані 2. Негайне вжиття заходів, зокрема звернення до «антирейдерської комісії» Міністерства юстиції, правоохоронних органів для вжиття заходів щодо захисту інтересів громади, скасування реєстраційних дій, притягнення винних осіб до відповідальності. 3. Повідомлення в пояснювальній записці до проекту рішення РМР про виділення земельної ділянки такої інформації: <ul style="list-style-type: none"> – ім'я реєстратора; – дата звернення за вчиненням реєстраційних дій і вказівки на дату звернення за реєстрацією нерухомості; – які саме права на земельну ділянку існували; – чи відповідає вид нерухомості виду цільового використання землі; – наявність інших обмежень щодо використання землі відповідно до договору або рішень РМР у частині створення чи реєстрації нерухомості 	<p>Управління земельних відносин РМР</p> <p>УО з антикорупції</p> <p>Управління земельних відносин РМР</p>	Постійно	Не потребує	<ol style="list-style-type: none"> 1. Визначений перелік об'єктів із ризиком незаконної реєстрації нерухомості чи незавершеного будівництва, проводиться моніторинг фізичних осіб, земельних ділянок та об'єктів, які можуть бути незаконно зареєстровані 2. Негайно вживаються заходи, зокрема звернення до «антирейдерської комісії» Міністерства юстиції, правоохоронних органів для вжиття заходів щодо захисту інтересів громади, скасування реєстраційних дій, притягнення винних осіб до відповідальності. 3. Під час голосування за виділення земельних ділянок під нерухомістю депутати володіють повною інформацією про підстави виникнення права власності на нерухомість

№ з/п	Корупційний ризик	Рівень ризику	Заходи щодо усунення корупційного ризику	Відповідальні за виконання заходів	Строк виконання	Ресурси для впровадження заходів	Очікувані результати
25	Ймовірність зловживання стосовно прийняття рішень щодо оренди комунального майна	Середній	<ol style="list-style-type: none"> 1. Прийняти оновлену Методику розрахунку орендної плати та порядку її розподілу за користування майном РМТГ відповідно до вимог чинного законодавства. 2. Оприлюднити та постійно оновлювати на вебсайті РМР (чи одного з підрозділів РМР) повний реєстр орендованого комунального майна (із зазначенням інформації про об'єкт, орендаря, розмір плати, строк оренди та стан розрахунків по оплаті за оренду). 3. 4. Максимально поширювати інформацію про аукціони з продажу / оренди комунального майна 	<p>Управління комунальною власністю, РМР</p> <p>Відділ комунікації та зв'язків із громадськістю</p> <p>Відділ комунікації та зв'язків із громадськістю</p>	<p>До 1 жовтня 2024 року</p> <p>До 1 січня 2024 року</p> <p>Постійно</p>	<p>Не потребує виділення додаткових ресурсів</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Прийнята оновлена Методика розрахунку орендної плати та порядку її розподілу за користування майном РМТГ відповідно до вимог чинного законодавства. 2. Оприлюднений та постійно оновлюється реєстр орендованого комунального майна (із зазначенням інформації про об'єкт, орендаря, розмір плати, строк оренди та стан розрахунків із сплати за оренду). 3. Максимально поширюється інформація про аукціони з продажу / оренди комунального майна
26	Ймовірність зловживань під час надання згоди на приватизацію комунального майна шляхом використання схеми «невід'ємних поліпшень» орендованого майна	Середній	Прийняття оновленого Положення про надання орендарю згоди орендодавця комунального майна на здійснення невід'ємних поліпшень орендованого комунального майна РМТГ, в якому право надання згоди реалізовуватиметься виключно на сесії РМР	Рівненська міська рада	1 січня 2024 року	Не потребує додаткових коштів	Діє оновлене Положення про надання орендарю згоди орендодавця комунального майна на здійснення невід'ємних поліпшень орендованого комунального майна РМТГ, в якому право надання згоди реалізовуватиметься виключно на сесії РМР

№ з/п	Корупційний ризик	Рівень ризику	Заходи щодо усунення корупційного ризику	Відповідальні за виконання заходів	Строк виконання	Ресурси для впровадження заходів	Очікувані результати
РОЗДІЛ V. ЗЕМЕЛЬНІ РЕСУРСИ							
27	Можливі випадки недоброчесності під час (не)укладення договорів оренди, в тому числі (але не тільки) зловживання стосовно прийняття рішень щодо відсоткової ставки за оренду комунальної землі	Низький	<ol style="list-style-type: none"> 1. Не допускати випадків застосування заниженої нормативно-грошової оцінки під час визначення розмірів орендної плати. 2. Внести зміни до Положення про порядок встановлення розмірів орендної плати за земельні ділянки державної та комунальної власності на 3. території міста Рівного та за земельні ділянки за його межами, які є власністю територіальної громади міста, і затвердження складу контрольної комісії РМР з питань встановлення розмірів орендної плати за земельні ділянки (рішення № 3427 від 19.10.2017) з урахуванням не лише площ і видів діяльності орендаря, але й місця розташування земельної ділянки. Скасувати рішення щодо делегування контрольній комісії РМР з питань встановлення розмірів орендної плати за земельні ділянки повноважень щодо затвердження % від НГО для розрахунку розміру орендної плати по конкретних договорах оренди, чим повернути ці повноваження безпосередньо депутатам РМР. 	<p>Управління земельних відносин РМР</p> <p style="text-align: center;">РМР</p>	<p>Постійно</p> <p>До 1 січня 2024 року</p>	<p>Потребує частково виділення додаткових ресурсів</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Не допускаються випадки застосування заниженої нормативно-грошової оцінки під час визначення розмірів орендної плати. 2. В затверженому рішенням міської ради від 19.10.2017 № 3427 Положенні буде враховано пропозиції щодо впливу на розмір % орендної плати не лише площі і видів діяльності орендаря, але й місця розташування земельної ділянки

№ з/п	Корупційний ризик	Рівень ризику	Заходи щодо усунення корупційного ризику	Відповідальні за виконання заходів	Строк виконання	Ресурси для впровадження заходів	Очікувані результати
			<p>3. Провести поетапну інвентаризацію земель РМТГ, в першу чергу тих, що перебувають у фактичному користуванні, але оренда чи податок на землю не сплачується.</p> <p>4. За результатами інвентаризації сформувати 100 % ділянок на всій проінвентаризованій в рамках відповідного етапу території</p> <p>5. Зобов'язати фактичних землекористувачів оформити відповідні правові підстави протягом 6 місяців і сплачувати орендну плату чи податок на землю.</p> <p>6. Оприлюднити на вебсайті РМР реєстр земельних ділянок, що перебувають в користуванні чи оренді (із зазначенням інформації про ділянку, орендаря, розмір плати, строк оренди та стан розрахунків з оплати за оренду) та забезпечити відображення відповідного шару на геопорталі РМР.</p> <p>7. Забезпечити ефективну роботу відділу моніторингу місцевих податків та зборів у частині повноважень з контролю за актуальністю розміру та сплатою орендної плати орендарями земельних ділянок комунальної власності та податку на землю.</p>	<p>Департамент економічного розвитку Рівненської міської ради</p> <p>Управління земельних відносин РМР</p> <p>Управління земельних відносин РМР</p> <p>Управління земельних відносин РМР</p> <p>Департамент економічного розвитку РМР</p>	<p>До 1 червня 2024 року</p> <p>До 1 лютого 2024 року</p> <p>До вересня 2024 року</p> <p>Постійно</p>		<p>3. Проведена інвентаризація земель РМТГ, в першу чергу тієї землі, яка перебуває у фактичному користуванні, але оренда чи податок на землю не сплачується.</p> <p>4. За результатами інвентаризації сформовано 100 % ділянок на всій проінвентаризованій у рамках відповідного етапу території</p> <p>5. З фактичними землекористувачами оформлені відповідні правові угоди, на підставі яких вони сплачують належні платежі до бюджету.</p> <p>6. На вебсайті РМР оприлюднений реєстр земельних ділянок, що перебувають в користуванні чи оренді (із зазначенням інформації про ділянку, орендаря, розмір плати, строк оренди та стан розрахунків з оплати за оренду) та забезпечене відображення відповідного шару на геопорталі РМР.</p>

№ з/п	Корупційний ризик	Рівень ризику	Заходи щодо усунення корупційного ризику	Відповідальні за виконання заходів	Строк виконання	Ресурси для впровадження заходів	Очікувані результати
							7. Забезпечена ефективна робота відділу моніторингу місцевих податків та зборів у частині повноважень з контролю за актуальністю розміру та сплатою орендної плати орендарями земельних ділянок комунальної власності та податку на землю
28	Можливі випадки користування земельною ділянкою без сплати за неї орендної плати чи земельного податку	Високий	<p>1. Утворити орган, відповідальний за облік, контроль земельних ресурсів і стягнення плати (ст. 157 Земельного кодексу, ст. 6-1 Закону України «Про державний контроль за використанням та охороною земель»).</p> <p>2. Провести інвентаризацію земельних ресурсів громади, в тому числі зіставити з даними податкових органів.</p> <p>3. Ініціювати процес виявлення фактів користування землею без правовстановлювальних документів, фіксації збитків громади та стягнення цих збитків</p>	<p>Рівненська міська рада</p> <p>Управління земельних відносин</p> <p>Відділ моніторингу місцевих податків та зборів</p>	<p>До 1 січня 2025 року</p> <p>До 1 червня 2024 року</p> <p>Постійно</p>	Потрібні	<p>1. Створений і працює орган, відповідальний за облік, контроль земельних ресурсів і стягнення плати (ст. 157 Земельного кодексу, ст. 6-1 Закону України «Про державний контроль за використанням та охороною земель»).</p> <p>2. Проведена інвентаризація земельних ресурсів громади, дані зіставлені з даними податкових органів.</p> <p>3. Проводиться робота щодо виявлення фактів користування землею без правовстановлювальних документів, фіксуються та стягуються завдані громаді збитки</p>

№ з/п	Корупційний ризик	Рівень ризику	Заходи щодо усунення корупційного ризику	Відповідальні за виконання заходів	Строк виконання	Ресурси для впровадження заходів	Очікувані результати
29	Передача прав на земельну ділянку в обхід процедури аукціонів (через схему «під мережі»)	Висока	1. Внести до регламенту зміни, якими зобов'язати Управління земельних відносин вказувати в пояснювальній записці до проекту рішення інформації про можливість проведення аукціону. 2. Забезпечити трансляції, оприлюднення відеозаписів та протоколів засідань контрольної комісії з продажу земельних ділянок на офіційному вебпорталі РМР	РМР	До січня 2024 року	Потрібні	1. Управління земельних відносин зазначає в проекті рішення інформацію про можливість проведення аукціону. 2. Трансляції, відеозапис та протоколи засідань комісії з продажу земельних ділянок оприлюднено на офіційному вебпорталі РМР
30	Недобросовісність депутатів РМР під час розгляду питань про відведення земельних ділянок, на яких є житлова нерухомість	Низький	Не допускати необґрунтованих голосувань проти виділення земельних ділянок, на яких розміщена житлова нерухомість	РМР	Постійно	Не потребує	Не допускаються необґрунтовані голосування проти виділення земельних ділянок, на яких розміщена житлова нерухомість
31	Недобросовісність депутатів РМР під час розгляду питань про зміну цільового призначення земельної ділянки	Середній	Скасування наявної процедури визначення / зміни цільового призначення кожної земельної ділянки шляхом прийняття окремих рішень, а також перехід до визначення напрямків використання земельної ділянки у планувальній документації, зокрема шляхом прийняття Комплексного плану, який водночас міститиме містобудівну і земельну документацію.	Управління містобудування та архітектури РМР	Грудень 2025 року	Потребує	Зникла необхідність зміни цільового призначення кожної земельної ділянки окремими рішеннями РМР

№ з/п	Корупційний ризик	Рівень ризику	Заходи щодо усунення корупційного ризику	Відповідальні за виконання заходів	Строк виконання	Ресурси для впровадження заходів	Очікувані результати
РОЗДІЛ VII. ЗАГАЛЬНІ ФУНКЦІЇ							
32	Можливість приховування публічної інформації (у тому числі у формі відкритих даних), оприлюднення якої чи надання її на запит є обов'язковим	Середній	<ol style="list-style-type: none"> Провести «інвентаризацію» відкритих даних, обов'язкових для оприлюднення РМР, її структурними підрозділами, комунальними підприємствами, закладами та установами. Оприлюднення всієї інформації, яка вимагається законодавством про відкриті дані. Визначення міського уповноваженого з питань доступу до публічної інформації, до якого можна звернутися зі скаргою про ненадання / неповне надання публічної інформації. Уповноважити таку посадову особу на перевірку скарг та винесення пропозицій про покарання порушників у вигляді депреміювання, винесення доган тощо 	<p>Міський голова</p> <p>Заступники міського голови</p> <p>УО з антикорупції</p>	До 1 лютого 2024 року	Не потребує	<ol style="list-style-type: none"> Проведена «інвентаризація» відкритих даних, обов'язкових для оприлюднення РМР, її структурними підрозділами, комунальними підприємствами, закладами та установами. Розміщена інформація на офіційному вебсайті РМР. Визначена посадова особа, яка розглядає скарги про ненадання / неповне надання публічної інформації
33	Можливість зловживань із батьківськими внесками в закладах освіти	Середня	<ol style="list-style-type: none"> Провести просвітницьку кампанію про необов'язковість внесків, у тому числі вручити батькам кожного першокласника брошуру. Забезпечити механізм збору коштів «на школу» виключно в безготівковій формі. Впровадити прозору та зрозумілу звітність як надходжень, так і витрат батьківських коштів 	<p>Заступник міського голови з гуманітарних питань, Управління освіти, відділ комунікації та зв'язків з громадськістю</p>	<p>1 січня 2024 року, щороку</p> <p>1 січня 2024 року</p> <p>1 січня 2024 року</p>	Потребує.	<ol style="list-style-type: none"> Усі керівники навчальних закладів, вчителі, батьки, чії діти навчаються в школах та садочках, ознайомлені з «добровільністю» внесків. Благодійні кошти «на школу» збираються виключно у безготівковій формі. Впроваджена прозора та зрозуміла звітність як надходжень, так і витрат батьківських коштів

№ з/п	Корупційний ризик	Рівень ризику	Заходи щодо усунення корупційного ризику	Відповідальні за виконання заходів	Строк виконання	Ресурси для впровадження заходів	Очікувані результати
34	Можливість зловживань із благодійними внесками в закладах охорони здоров'я	Середня	Провести просвітницьку кампанію про пакети медичних послуг, які оплачуються Національною службою здоров'я України та наявні ліки	Заступник міського голови, Управління охорони здоров'я, відділ комунікації та зв'язків з громадськістю	До 1 січня 2024 року, надалі – 1 раз на рік	Потребує	Мешканці Рівненської міської територіальної громади ознайомлені з інформацією про те, де дізнатися про перелік належних їм безкоштовних медичних послуг та ліків
35	Можливість уникнення відповідальності за ігнорування обмежень, встановлених щодо близьких осіб, згідно із Законом України «Про запобігання корупції»	Середня	Оприлюднення на вебсайті РМР списку близьких осіб (за визначенням Закону України «Про запобігання корупції») депутатами РМР та міським головою	УО з антикорупції, відділ комунікації та зв'язків з громадськістю	1 січня 2024 року	Не потребує	На вебсайті РМР оприлюднено список близьких осіб депутатів РМР та міського голови

Додаток №2**Зразки документів, необхідні для створення
та функціонування наглядових рад
при комунальних підприємствах,
на прикладі м. Львів**

Додаток 2.1

**ПОРЯДОК
утворення, організації діяльності та ліквідації
Наглядової ради
комунального унітарного підприємства**

1. Наглядова рада комунального унітарного підприємства (надалі – Наглядова рада) утворюється за рішенням уповноваженого органу, до сфери управління якого належить комунальне унітарне підприємство (надалі – Уповноважений орган).

2. Уповноважений орган в обов'язковому порядку приймає рішення про утворення Наглядової ради у разі, якщо підприємство відповідає критеріям, затвердженим міською радою, відповідно до яких утворення Наглядової ради є обов'язковим. Таке рішення приймається не пізніше 20 календарних днів з моменту настання обставин, внаслідок яких підприємство стало відповідати критеріям, відповідно до яких утворення Наглядової ради є обов'язковим.

3. Кількість членів наглядової ради визначається Уповноваженим органом, але не може бути більшою за 5 осіб.

4. Компетенція Наглядової ради, порядок скликання, проведення засідань, прийняття рішень, питання внутрішньої організації та інші питання діяльності Наглядової ради визначається Статутом підприємства та

Положенням про Наглядову раду підприємства, розробленим на підставі Примірного положення про Наглядову раду підприємства, яке затверджує Львівська міська рада.

5. Рішення про створення Наглядової ради не пізніше ніж через 5 робочих днів з моменту його прийняття, оприлюднюється на офіційному веб-сайті Львівської міської ради.

6. Члени Наглядової ради (надалі – незалежні члени) визначаються на підставі конкурсного відбору, який проводиться відповідно до Порядку призначення членів Наглядової ради комунального унітарного підприємства, затвердженого ухвалою міської ради.

7. Персональний склад Наглядової ради затверджує Львівська міська рада за результатами конкурсного відбору на підставі подання Уповноваженого органу, до сфери управління якого належить підприємство.

8. Члени Наглядової ради виконують свої повноваження на підставі цивільно-правових договорів, які укладаються з ними Уповноваженим органом та є оплатними.

9. Розмір виплати членам Наглядових рад визначається міською радою при затвердженні персонального складу наглядової ради.

Додаток 2.2

ПОРЯДОК
призначення членів Наглядової ради
комунального унітарного підприємства

1. Незалежні члени Наглядової ради визначаються на підставі конкурсного відбору.

2. Конкурсний відбір незалежних членів Наглядової ради проводить конкурсна комісія протягом 60 днів з дати оприлюднення наказу Уповноваженого органу про проведення конкурсного відбору.

3. Конкурсна комісія утворюється Уповноваженим органом. Персональний склад комісії затверджується наказом про проведення конкурсного відбору.

4. Наказ про проведення конкурсного відбору приймається протягом 10 робочих днів з моменту прийняття рішення про створення Наглядової ради.

5. У наказі про проведення конкурсного відбору зазначаються:

5.1. Найменування підприємства, код згідно з ЄДРПОУ.

5.2. Строк подання заяв на участь у конкурсному відборі.

5.3. Загальні вимоги до кандидатів на посаду можуть містити рекомендації конкурсній комісії щодо сфери компетенції, досвіду, професійних навичок, якими повинен володіти член Наглядової ради; необхідність формування професійного ухилу або різностороннього складу Наглядової ради.

5.4. Адреса, адреса електронної пошти, за якими приймаються заяви та документи для участі у конкурсному відборі.

6. До складу конкурсної комісії входять:

6.1. Міський голова або його представник.

6.2. Керівник Уповноваженого органу, секретар конкурсної комісії.

6.3. По одному представнику від кожної депутатської фракції.

6.4. Представник від професійної асоціації на підставі письмового подання.

6.5. Представник профспілки підприємства.

7. Конкурсна комісія:

7.1. На першому засіданні, яке проводиться не пізніше ніж 5 робочих днів з моменту прийняття наказу про проведення конкурсу:

7.1.1. Самостійно обирає голову з числа членів Конкурсної комісії.

7.1.2. Розробляє та затверджує критерії оцінювання та вимоги до кандидатів у члени Наглядової ради, включаючи досвід, компетенції та професійні навички, які забезпечуватимуть різносторонність складу Наглядової ради.

7.2. Не пізніше ніж 15 календарних днів з моменту прийняття наказу про проведення конкурсу забезпечує оприлюднення на офіційних веб-сайтах підприємства, Уповноваженого органу та Львівської міської ради оголошення про проведення конкурсного відбору незалежних членів Наглядової ради.

7.3. Приймає, реєструє та перевіряє документи, подані претендентами.

7.4. Ухвалює рішення про допуск претендентів до конкурсного відбору або відхилення їх кандидатур.

7.5. Приймає рішення щодо визначення переможців конкурсного відбору.

7.6. Письмово повідомляє учасників конкурсу про результати конкурсного відбору.

8. Засідання конкурсної комісії є правомочним у разі участі в ньому не менш як двох третин членів комісії.

9. Рішення конкурсної комісії приймається більшістю голосів від загального складу комісії і оформлюється протоколом. У разі рівного розподілу голосів вирішальним є голос голови (головуючого на засіданні) комісії.

10. Оголошення про проведення конкурсного відбору незалежних членів Наглядової ради оприлюднюється на офіційних веб-сайтах Львівської міської ради, Уповноваженого органу та підприємства і повинно містити такі відомості:

10.1. Найменування та місцезнаходження підприємства, основні напрями його діяльності.

10.2. Строк, місце та адреса подання заяв на участь у конкурсному відборі, номер телефону та адреса електронної пошти для довідок.

10.3. Перелік документів, які необхідно подати претендентам, та вимоги щодо їх оформлення.

10.4. Дата і місце проведення конкурсного відбору та оприлюднення його результатів.

10.5. Вимоги до претендента, очікувані функції члена Наглядової ради, а також сфера компетенції, якою повинен володіти член Наглядової ради.

10.6. Інформація, яка стосується фінансово-економічного стану підприємства: відомості про баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух коштів, звіт про власний капітал, примітки до річної фінансової звітності.

10.7. Адреса електронної пошти, на яку претендент надсилає заяву для участі у конкурсному відборі, та документи, зазначені у пункті 10 цього Порядку.

11. Для участі у конкурсному відборі претендент особисто подає та/або надсилає електронною поштою разом із заявою:

11.1. Копію документа, який посвідчує особу, копії трудової книжки (за наявності) або документів, які підтверджують наявність досвіду роботи, копію документа про вищу освіту.

11.2. Біографічну довідку (резюме).

11.3. Згоду на обробку персональних даних.

11.4. Рекомендації (за наявності).

11.5. Заяву щодо відповідності критеріям незалежності члена Наглядової ради.

11.6. Довідку про відсутність судимості, заборони займати відповідні посади або провадити певні види діяльності.

11.7. Мотиваційний лист щодо виконання функцій члена Наглядової ради.

Відповідальність за недостовірність поданих документів несе претендент.

12. Заяви приймаються впродовж 15 робочих днів з дня оприлюднення оголошення. У разі потреби цей строк може бути збільшено за рішенням комісії до 30 календарних днів із внесенням відповідних змін в оголошення про проведення конкурсного відбору.

13. За рішенням комісії претендент не допускається до участі в конкурсному відборі у разі:

13.1. Неподання ним одного із документів, зазначених в оголошенні.

13.2. Невідповідності встановленим конкурсною комісією вимогам до претендентів.

13.3. Подання недостовірної інформації.

13.4. Наявності у претендента не знятої або не погашеної у встановленому законодавством України порядку судимості, заборони займати відповідні посади або провадити певні види діяльності.

14. Конкурсна комісія з метою підтвердження інформації щодо відповідності претендентів вимогам до незалежних членів Наглядової ради може надсилати разом із згодою на обробку персональних даних претендентів запити до підприємств, установ, організацій усіх форм власності.

15. Конкурсна комісія визначає переможців конкурсного відбору на підставі затверджених комісією критеріїв оцінювання.

16. Якщо переможець конкурсного відбору зняв свою кандидатуру, конкурсна комісія має право прийняти рішення про визначення переможцем іншого учасника, який набрав найбільшу кількість балів. Конкурсна комісія має право прийняти рішення про відхилення усіх пропозицій учасників або про повторне проведення конкурсного відбору.

17. У разі надходження пропозиції лише від одного претендента або допущення до участі лише одного учасника конкурсний відбір не проводиться. У такому разі оголошується про повторне проведення конкурсного відбору.

Якщо за результатами конкурсного відбору не вдалося обрати необхідну кількість кандидатів на посади незалежних членів Наглядової ради, призначається додатковий конкурсний відбір на заміщення вакантних посад.

18. Переможці конкурсного відбору оголошуються на засіданні конкурсної комісії.

19. Протокол з результатами конкурсного відбору передається Уповноваженому органу, який готує та подає на найближче після завершення конкурсу пленарне засідання сесії міської ради проект ухвали про затвердження персонального складу Наглядової ради.

ВИМОГИ
до незалежних членів Наглядової ради
комунального унітарного підприємства

1. Незалежним членом Наглядової ради може бути особа, яка відповідає таким вимогам:

1.1. Наявність повної цивільної дієздатності.

1.2. Повна вища освіта.

1.3. Не є та не була протягом останніх 3 років депутатом місцевої ради, радником голови місцевої ради, службовцем органу місцевого самоврядування, членом виконавчого комітету Львівської міської ради, державним службовцем, народним депутатом України, помічником-консультантом депутата місцевої ради чи народного депутата України.

1.4. Не є та не була кінцевим бенефіціаром, засновником чи членом органу управління юридичних осіб або фізичною-особою підприємцем, а також близькою особою кінцевого бенефіціара, засновника чи члена органу управління юридичної особи чи фізичної особи – підприємця, які протягом останніх 5 років мали договірні відносини з підприємством.

1.5. Не є та не була протягом останніх 5 років посадовою особою комунальних підприємств Львівської міської ради або їхніх дочірніх підприємств, структурних підрозділів.

1.6. Не є близькою особою для посадових осіб підприємства, Львівського міського голови, депутатів Львівської міської ради та членів її виконавчого комітету, службовців органів місцевого самоврядування.

1.7. Не є та не була протягом попередніх 5 років працівником теперішнього або колишнього аудитора підприємства.

1.8. Відсутність у особи приватного інтересу під час виконання функцій члена Наглядової ради, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень.

1.9. Є незалежною у своїх рішеннях, добропорядною, неупередженою та має бездоганну ділову репутацію.

1.10. Володіє професійними знаннями хоча б в одній з таких сфер: фінанси та аудит, стратегічне планування, антикризове управління, основна господарська діяльність підприємства, правознавство, публічне адміністрування та управління, а також у інших сферах, визначених конкурсною комісією. Член Наглядової ради може володіти компетенціями у кількох сферах.

1.11. Не є особою, пов'язаною з державою-агресором.

2. Один член Наглядової ради може входити до складу Наглядової ради лише одного підприємства.

3. Член Наглядової ради виконує свої повноваження з дотриманням умов укладеного з ним договору, вимог законодавства України та статуту підприємства.

ПЕРЕЛІК
виключних повноважень Наглядової ради
комунального унітарного підприємства

1. Затвердження річного фінансового, стратегічного та інвестиційного планів (програм) підприємства та звітів про їх виконання.

2. Попередній розгляд та погодження організаційної структури підприємства, пропозицій змін до статуту та положень, якими регулюються питання, пов'язані з діяльністю підприємства.

3. Призначення та звільнення керівника підприємства за умови попереднього погодження кандидатури на посаду керівника та звільнення керівника з посади міським головою, погодження умов контракту з керівником підприємства, здійснення контролю за виконанням ним умов контракту.

4. Здійснення контролю за виконанням річного фінансового, стратегічного та інвестиційного планів (програм) підприємства, інформування Львівського міського голови, міської ради та територіальної громади про заходи та результати контролю.

5. Затвердження умов тендерного відбору незалежного аудитора комунального підприємства та визначення умов договору, який укладається з ним, встановлення розміру оплати його послуг.

6. Надання згоди на вчинення господарського зобов'язання щодо вчинення якого є заінтересованість, а також значного господарського зобов'язання, предметом якого є майно, роботи або послуги, ринкова вартість яких становить більше 5 мільйонів гривень (крім зобов'язань, рішення про вчинення яких приймає міська рада).

7. Визначення форм контролю за фінансово-господарською діяльністю підприємства.

8. Визначення форм контролю за ефективністю управління підприємством та ефективністю управління ризиками діяльності підприємства.

9. Забезпечення запобігання, виявлення та врегулювання конфліктів інтересів керівника та членів Наглядової ради, у тому числі пов'язаних з використанням майна комунального унітарного підприємства в особистих інтересах та укладенням угод з близькими особами, а також інформування міської ради про виявлені порушення.

10. Здійснення контролю за своєчасним, достовірним і повним публічним розкриттям інформації, яка підлягає оприлюдненню підприємством відповідно до вимог ч. 8 ст. 78 та ст. 90 Господарського кодексу України, Закону України «Про доступ до публічної інформації», статуту громади, законодавства України та рішень міської ради.

11. Контроль за виконанням комунальним підприємством нормативних та розпорядчих актів Львівської міської ради, її виконавчого комітету, міського голови та Уповноваженого органу.

12. Формування антикорупційної політики підприємства та затвердження правил ділової етики.

13. Утворення комітетів Наглядової ради та затвердження положення про їхню діяльність.

14. Наглядова рада вирішує інші питання, які згідно з законодавством України та статутом підприємства належать до компетенції Наглядової ради.

**ПРИМІРНЕ ПОЛОЖЕННЯ
про Наглядову раду
комунального унітарного підприємства**

I. Загальні положення

1. Наглядова рада є колегіальним органом управління комунального підприємства, яка утворюється на комунальному унітарному підприємстві.

2. Примірне положення про Наглядову раду комунального унітарного підприємства (надалі – Положення) розроблено відповідно до законодавства України та статуту підприємства (надалі – статут).

3. Положення визначає структуру Наглядової ради комунального унітарного підприємства (надалі – Наглядова рада), організацію її роботи, права та обов'язки членів Наглядової ради, порядок проведення засідань Наглядової ради.

4. Усі зміни та доповнення до цього Положення підлягають затвердженню Львівською міською радою.

5. Місцезнаходженням Наглядової ради визначається юридична адреса підприємства.

II. Структура Наглядової ради

1. Персональний склад Наглядової ради затверджує Львівська міська рада.

2. Кількість членів Наглядової ради не може бути більшою ніж 5 осіб.

3. Строк повноважень Наглядової ради складає 2 роки.

4. Наглядова рада продовжує свою діяльність до формування нового складу Наглядової ради.

5. Члени Наглядової ради обирають зі складу Наглядової ради голову, заступника голови та секретаря

Наглядової ради. Голова, заступник голови та секретар Наглядової ради обираються та відкликаються простою більшістю голосів від загального складу Наглядової ради.

6. Наглядову раду очолює голова, чий повноваження визначаються статутом підприємства та цим Положенням. У разі неможливості виконання головою Наглядової ради своїх повноважень, його повноваження здійснює заступник голови. У разі відсутності або неможливості виконання своїх повноважень головою і заступником голови, повноваження голови Наглядової ради виконує член Наглядової ради за рішенням Наглядової ради.

7. Наглядова рада має право самостійно утворювати відповідно до статуту, положення про Наглядову раду комітети, склад яких формується з числа членів Наглядової ради.

8. Повноваження комітетів Наглядової ради визначаються положеннями про відповідні комітети, які затверджуються Наглядовою радою згідно із статутом підприємства, Положенням про Наглядову раду підприємства.

III. Організація роботи Наглядової ради

1. Основною формою роботи Наглядової ради є засідання.

2. Засідання Наглядової ради є відкритими, якщо інше не визначено рішенням Наглядової ради.

3. Засідання проводяться у разі необхідності, але не рідше одного разу на квартал.

4. Засідання вважаються повноважними, якщо на них присутня більшість від затвердженого складу Наглядової ради. Члени Наглядової ради можуть брати участь у засіданні за допомогою відеозв'язку у разі вчасного повідомлення голови.

5. Рішення Наглядової ради приймаються більшістю голосів від загального складу Наглядової ради. Кожен член Наглядової ради має один голос. Рішення Наглядової ради на засіданні приймається способом відкритого поіменного голосування. У разі розподілу голосів порівну (при рівній кількості голосів) голос голови Наглядової ради є вирішальним.

6. Засідання Наглядової ради скликаються її головою.

7. Позачергове засідання Наглядової ради може скликатися на вимогу:

7.1. Голови Наглядової ради.

7.2. 1/3 від загального складу членів Наглядової ради.

7.3. Керівника підприємства.

7.4. Львівського міського голови.

7.5. За рішенням сесії міської ради.

8. Вимога про скликання позачергового засідання Наглядової ради складається у письмовій формі із зазначенням підстав і подається на ім'я голови Наглядової ради.

9. У разі, якщо голова Наглядової ради відмовляється скликати засідання Наглядової ради, засідання скликається і проводиться секретарем Наглядової ради.

10. Позачергове засідання Наглядової ради має бути скликане головою Наглядової ради не пізніше 5 робочих днів після отримання відповідної вимоги.

11. Порядок денний засідання визначається головою Наглядової ради, а у разі, якщо засідання скликається на вимогу інших осіб – на засіданні Наглядової ради з урахуванням вимоги.

12. Про порядок денний, дату, час та місце проведення засідання Наглядової ради члени Наглядової ради та керівник підприємства повідомляються секретарем Наглядової ради особисто не пізніше як за 3 дні до засідання. Не пізніше ніж за 2 дні до засідання інформація

про порядок денний, час та місце засідання оприлюднюється на офіційному веб-сайті підприємства, або Львівської міської ради.

13. Під час засідання Наглядової ради секретар Наглядової ради веде протокол. Протокол засідання підписує головуючий на засіданні та присутні члени Наглядової ради. Підписаний протокол протягом 5 робочих днів оприлюднюється на офіційному веб-сайті підприємства.

14. Протокол засідання Наглядової ради оформлюється у двох оригінальних примірниках протягом п'яти робочих днів після проведення засідання, один з яких передається керівнику підприємства.

15. Рішення Наглядової ради, прийняті у межах компетенції, є обов'язковими до виконання керівником комунального підприємства.

IV. Права та обов'язки членів Наглядової ради

1. Права членів Наглядової ради.

1.1. Член Наглядової ради користується правом ухвального голосу з усіх питань, які розглядаються на засіданнях Наглядової ради та комітетів, членом яких він є.

1.2. Члени Наглядової ради мають право:

1.2.1. Ознайомлюватися з будь-якими документами та інформацією про діяльність підприємства, робити з них виписки та копії.

1.2.2. Безперешкодного доступу до всіх приміщень підприємства.

1.2.3. Безперешкодного позачергового прийому у посадових осіб підприємства.

1.2.4. Брати участь у всіх офіційних нарадах, зустрічах, засіданнях та комісіях на підприємстві. Про такі заходи керівник підприємства або за його дорученням інша особа зобов'язані інформувати членів Наглядової ради не пізніше, ніж за 1 (один) день до дати їх проведення.

1.2.5. Отримувати інформацію про порядок денний, матеріали, дату, час та місце проведення засідання Наглядової ради не пізніше як за 3 дні до визначеної дати проведення засідання.

1.2.6. Вносити пропозиції до планів роботи підприємства.

1.2.7. Вносити питання, проекти документів, рішень, пропозиції та зауваження до порядку денного засідання Наглядової ради підприємства.

1.2.8. Подати письмово оформлену окрему думку щодо питання порядку денного та проекту рішення Наглядової ради, яка додається до протоколу засідання Наглядової ради.

1.2.9. Вимагати скликання засідання Наглядової ради.

1.2.10. Порушувати питання про звільнення посадових осіб підприємства.

1.2.11. Порушувати питання про звітування посадових осіб підприємства перед Наглядовою радою.

1.3. Члени Наглядової ради користуються іншими правами, передбаченими законодавством України, статутом підприємства та Положенням про Наглядову раду підприємства.

2. Члени Наглядової ради зобов'язані:

2.1. Діяти в інтересах підприємства.

2.2. Керуватися у своїй діяльності законодавством України, статутом підприємства та Положенням про Наглядову раду підприємства.

2.3. Не розголошувати, не поширювати та не передавати третім особам даних, отриманих у процесі своєї роботи.

2.4. Не розголошувати конфіденційну інформацію та комерційну таємницю про діяльність підприємства, яка стала відомою у зв'язку із виконанням функцій члена Наглядової ради, не використовувати її у своїх інтересах або в інтересах третіх осіб.

2.5. Брати участь у засіданнях Наглядової ради та засіданнях її комітетів. Завчасно повідомляти голову Наглядової ради про неможливість участі у засіданнях Наглядової ради чи комітетів із зазначенням причини відсутності.

2.6. Виконувати рішення Наглядової ради та її комітетів.

2.7. Виконувати інші обов'язки, передбачені законодавством України, статутом підприємства та Положенням про Наглядову раду підприємства.

3. Права та обов'язки, а також повноваження членів Наглядової ради визначаються також цивільно-правовим договором, що укладається з кожним членом Наглядової ради.

V. Голова Наглядової ради

1. Голова Наглядової ради обирається зі складу Наглядової ради таємним голосуванням строком на 1 рік.

2. У своїй діяльності голова Наглядової ради керується законодавством України, статутом підприємства, рішеннями Наглядової ради та Положенням про Наглядову раду підприємства.

3. Голова Наглядової ради:

3.1. Організовує роботу Наглядової ради та здійснює контроль за виконанням рішень, прийнятих Наглядовою радою.

3.2. Скликає засідання Наглядової ради та головує на них, визначає порядок денний засідань.

3.3. Не рідше одного разу в рік звітує перед міською радою про роботу Наглядової ради, виконання планів розвитку підприємства, фінансових планів, ефективного використання майна. Звіт оприлюднюється на офіційному веб-сайті Львівської міської ради.

3.4. За рішенням Наглядової ради ініціює питання щодо внесення змін до її складу.

3.5. Представляє Наглядову раду у відносинах з підприємством, іншими установами, організаціями, підприємствами та органами влади.

3.6. Підписує рішення та протокол засідання Наглядової ради.

3.7. Виконує інші повноваження, визначені статутом підприємства та Положенням про Наглядову раду підприємства.

VI. Припинення повноважень члена Наглядової ради

1. Повноваження члена Наглядової ради підприємства можуть бути припинені достроково за ініціативою члена Наглядової ради на підставі його письмової заяви на ім'я Уповноваженого органу, з дотриманням зобов'язань, передбачених цивільно-правовим договором.

2. Повноваження члена Наглядової ради підприємства можуть бути припинені достроково за ініціативою Уповноваженого органу у випадках невиконання чи неналежного виконання членом Наглядової ради своїх обов'язків.

3. Член Наглядової ради підприємства зобов'язаний невідкладно подати Уповноваженому органу письмову заяву про припинення своїх повноважень у разі виявлення обставин невідповідності вимогам, встановленим статутом підприємства та Положенням про Наглядову раду підприємства.

4. Уповноважений орган, отримавши письмову заяву члена Наглядової ради про припинення своїх повноважень, або рішення Наглядової ради про необхідність припинення повноважень відповідного члена Наглядової ради, повинен прийняти рішення щодо припинення повноважень відповідного члена Наглядової

ради впродовж 14 календарних днів з дня отримання заяви або рішення Наглядової ради відповідно.

5. Прийняття рішення Уповноваженим органом про припинення повноважень члена Наглядової ради є підставою для розірвання відповідного цивільно-правового договору з такою особою з моменту прийняття відповідного рішення.

6. Повноваження члена Наглядової ради припиняються також у разі:

6.1. Невиконання або неналежного виконання своїх обов'язків (необхідне обґрунтування).

6.2. Неможливості виконання обов'язків члена Наглядової ради підприємства за станом здоров'я.

6.3. Набрання законної сили вироком суду.

6.4. Смерті.

6.5. Визнання недієздатним або обмежено дієздатним, безвісно відсутнім чи померлим.

6.6. Ліквідації Наглядової ради – з моменту внесення відповідних змін до статуту підприємства.

6.7. Закінчення строку, на який особу було призначено членом Наглядової ради.

**ПОЛІТИКА ЗАКУПІВЕЛЬ
РІВНЕНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(проєкт)**

Розділ I. Загальні положення

Політика закупівель (*далі – Політика*) є комплексом принципів і стандартів управління закупівлями товарів, робіт та послуг у діяльності Громади (*далі – закупівлі*), розроблених з метою реалізації стратегічних цілей у сфері закупівель.

Рівненська міська рада та її виконавчі органи (*далі – РМР*), що діє в інтересах Рівненської міської територіальної громади (*далі - Громада*) покладає на себе зобов'язання неухильного дотримання законодавства та принципів проведення публічних закупівель, цієї Політики та інших нормативних документів ради у сфері закупівель, а також дотримання міжнародних стандартів та документів Громади у сфері доброчесності, прозорості, запобігання та виявлення корупції у закупівлях.

РМР проголошує нульову толерантність до порушення законодавства про публічні закупівлі, цієї Політики, інших нормативних документів Громади у сфері закупівель.

РМР запроваджує механізми та процедури з метою забезпечення впевненості щодо дотримання при здійсненні закупівель режиму економічних санкцій, установлених уповноваженими органами України відповідно до законодавства України, рішеннями міжнародних уповноважених органів, зокрема Ради Безпеки ООН, ЄС тощо, а також окремих держав.

Реалізація цієї Політики здійснюється шляхом розроблення та впровадження процесів, інструментів та документів, що їх регламентують.

Текст цієї Політики підлягає оприлюдненню шляхом розміщення в електронному вигляді на вебсайті РМР.

Політика розроблена відповідно до Конституції України, Закону України «Про публічні закупівлі», Особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України №1178 від 12.10.2022 року, інших нормативно-правових актів України у сфері закупівель, законів України «Про запобігання корупції», «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», «Про санкції», Антикорупційної програми Рівненської міської ради.

Розділ II. Сфера застосування Політики

Ця Політика поширюється на посадових, службових осіб та інших працівників Рівненської міської ради, її структурних підрозділів, а також створених нею комунальних підприємств, установ та закладів, задіяних у публічних закупівлях Громади (*далі – Працівники РМР*).

Ця Політика застосовується у всіх сферах діяльності РМР у частині здійснення закупівель та відносин з Постачальниками (вживається для позначення сторони договору про публічні закупівлі, укладеного з використанням чи без використання електронної системи закупівель, в розумінні «продавець товарів», «надавач послуг», «виконавець робіт»).

Здійснення заходів щодо реалізації цієї Політики у межах своїх повноважень провадять:

- міський голова;
- виконавчий комітет РМР;
- керівники структурних підрозділів РМР, на яких покладено функції планування, закупівлю та управління постачанням ресурсів, необхідних для забезпечення діяльності Громади (Замовник);
- керівники комунальних підприємств, установ та закладів РМР;
- уповноважені особи замовників.

Міський голова демонструє відповідальність у сфері здійснення закупівель у РМР, регулярно проголошує принципи здійснення закупівель, необхідність розвитку та постійного вдосконалення функції закупівель у РМР, зокрема через:

- забезпечення належного впровадження, ефективного функціонування, постійного розвитку функції закупівель та цієї Політики, її перегляду, з метою вдосконалення реагування на ризики в управлінні закупівлями Громади;
- забезпечення функції закупівель матеріальними й організаційними ресурсами та сприяння виконанню завдань і функцій, передбачених Стратегією Громади, цією Політикою та законодавством України у сфері закупівель;
- забезпечення внутрішніх і зовнішніх комунікацій стосовно закупівель, інформування працівників, осіб, що діють від імені та в інтересах Громади, а також Постачальників та потенційних Постачальників Громади про вимоги внутрішніх нормативних документів Громади з питань закупівель;
- забезпечення ефективного управління ризиками у закупівлях;

- підтримку посадових, службових осіб РМР, які обіймають керівні посади, демонстрацію та впровадження лідерства у сфері управління закупівлями, доброчесності та прозорості при здійсненні закупівель та у відносинах з Постачальниками в межах їхніх повноважень.

Розділ III. Декларація політики з управління закупівлями

3.1. Місія Рівненської міської ради з управління закупівлями – ефективне і своєчасне задоволення потреб Громади у товарах, роботах та послугах для забезпечення безперервності та високої якості здійснення своєї діяльності, задоволення потреб та вимог суспільства.

3.2. Принципи закупівель

- РМР здійснює необхідні заходи з метою забезпечення впевненості, що закупівлі відбуваються з дотриманням:
- законодавства України у сфері публічних закупівель, цієї Політики та Стратегії Громади;
- міжнародного законодавства, договорів та угод, ратифікованих Україною, нормативних документів Громади у сфері доброчесності, запобігання корупції, захисту інформації та персональних даних;
- законодавства про санкції, запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, податкових та екологічних норм тощо;
- інших нормативних документів Громади.

А також здійснюються за принципами:

- добросовісної конкуренції серед учасників;
- максимальної економії, ефективності та пропорційності;
- відкритості та прозорості на всіх стадіях закупівель;
- недискримінації учасників і рівного ставлення до них;
- об'єктивного та неупередженого визначення переможця процедури закупівлі / спрощеної закупівлі;
- запобігання корупційним діям і зловживанням;
- забезпечення участі учасників (резидентів та нерезидентів) усіх форм власності та організаційно-правових форм у процедурах закупівель / спрощених закупівель на рівних умовах;
- вільного доступу всіх учасників до інформації про закупівлю у межах законодавства України;
- відсутності дискримінаційних вимог до учасників.

3.2.1. РМР заохочує ринкову конкуренцію у власних закупівлях шляхом впровадження прозорих вимог до Постачальників, стандартизації процесів та документів (де це можливо), у тому числі технічних вимог до предмета закупівлі.

3.2.2. РМР декларує нульову толерантність до корупції, прагне підвищувати рівень прозорості закупівель, розвивати етичні й ефективні бізнес-практики.

3.2.3. РМР підвищує професійний рівень власних працівників, залучених до процесу закупівель, та гарантує відкриті можливості для кар'єрного росту.

3.2.4. РМР у процесі закупівель веде прозорий відкритий діалог з усіма зацікавленими сторонами та створює для всіх рівні умови.

3.2.5. РМР розробляє та здійснює заходи, спрямовані на формування іміджу добропорядного контрагента,

який здійснює закупівлі за найвищими стандартами бізнес-ефективності, прозорості, доброчесності у сфері закупівель та відносин з Постачальниками.

3.3. Функція та завдання закупівель

Функція закупівель спрямована на розвиток ефективного, прозорого та сталого процесу управління закупівлями, який здійснюється у законодавчому та етичному полі й призводить до залучення найкращих Постачальників, підвищення якості товарів, робіт та послуг, що закуповуються Громадою, зменшення витрат та мінімізації ризиків.

Завданнями замовників РМР є:

- забезпечення Громади товарами, роботами, послугами, необхідними для належного здійснення діяльності;
- постійне удосконалення закупівельних процесів;
- обмеження негативного впливу на довкілля, зокрема через надання переваги закупівлям, які відповідають екологічним вимогам у сфері, що регулюється екологічним законодавством;
- встановлення прозорих відносин з Постачальниками, побудованих на доброчесних та законних бізнес-практиках, посилення довіри до Громади як до надійного партнера в Україні та поза її межами.

3.4. Цілі реалізації Політики закупівель

Одним з ключових завдань цієї Політики є створення та постійне вдосконалення функції закупівель, належне та ефективне управління плануванням, процедурами закупівель та постачання.

РМР прагне досягти у закупівлях таких цілей:

- забезпечити закупівлю якісних товарів, робіт та послуг на максимально вигідних для Громади умовах;

- реалізувати єдиний підхід до управління закупівлями;
- впровадити автоматизовану систему обліку закуплених товарів;
- підвищити рівень знань у сфері закупівель відповідальних за закупівлі працівників шляхом постійного проведення заходів з підвищення їхньої кваліфікації;
- забезпечити сталий розвиток функції закупівель та ефективне використання коштів;
- практикувати соціальну відповідальність, забезпечуючи дотримання норм законодавства з охорони праці тощо;
- посилити конкуренцію через застосування недискримінаційних технічних і кваліфікаційних вимог та проведення публічних консультацій з потенційними Постачальниками;
- забезпечити і підтримувати виконання пріоритизованих планів ремонтів, будівництва тощо;
- забезпечити виконання РМР взятих на себе зобов'язань;
- забезпечити контроль виконання Постачальником взятих на себе зобов'язань.

3.5. Інформування Постачальників

З метою підвищення рівня довіри у Постачальників до Громади та розвитку співробітництва як з існуючими, так і з потенційними Постачальниками, РМР здійснює їх інформування про прийняті цілі, підходи, принципи співпраці у сфері закупівель через розміщення політик, процедур, річних планів закупівель на офіційному вебсайті РМР або іншим способом, що забезпечить безперешкодне ознайомлення з ними.

Розділ IV. Шляхи реалізації Політики закупівель

4.1. Для реалізації цієї Політики керівники структурних підрозділів Рівненської міської ради та виконавчого комітету:

- впроваджують ефективний і прозорий процес планування та здійснення закупівель за принципами пріоритетності та обґрунтованості потреб;
- залучають до виконання функції закупівель працівників, які володіють необхідними знаннями у сфері закупівель, навичками, досвідом, компетенціями та пройшли відповідне навчання;
- прагнуть уніфікувати потребу в закупівлях;
- сприяють розвитку чесної конкуренції і розширенню кола потенційних Постачальників;
- підвищують рівень централізації закупівель тих предметів, щодо яких це доцільно, для оптимізації витрат на закупівлю, підвищення рівня керованості та мобільності постачань;
- забезпечують централізований підхід до формування технічних вимог та якісних характеристик предмета закупівлі;
- впроваджують нормативний документ, що буде регламентувати правила, методи та процес визначення очікуваної вартості товарів для розрахунку вартості предмета закупівлі;
- забезпечують організацію заходів (навчання, семінари тощо) з розвитку професійних компетенцій уповноважених за проведення закупівель працівників;
- не толерують закупівлі за попередньою домовленістю з конкретним Постачальником;
- використовують відкриті форми вибору Постачальників, не обмежуючи кількість учасників торгів;

- дотримуються прозорих процедур вибору Постачальників відповідно до вимог законодавства України;
- контролюють виконання Постачальниками договірних зобов'язань, у тому числі щодо вартості, строків, кількості, якості товарів/робіт/послуг, що постачаються;
- впроваджують принципи доброчесності та прозорості у закупівлях та відносинах з Постачальниками, запобігають корупційним діям і фінансовим злочинам у закупівлях, запроваджують механізми запобігання і врегулювання конфлікту інтересів працівників, задіяних у закупівлях;
- співпрацюють з органами державної влади за принципом відкритості;
- здійснюють періодичний внутрішній аудит функції закупівель та аналіз витрат;
- здійснюють аналіз ефективності функції закупівель та формують звітність відповідно до встановлених ключових показників ефективності;
- ідентифікують, аналізують, оцінюють ризики у закупівлях, здійснюють їх моніторинг та контроль, розробляють та впроваджують заходи для зниження ризиків.

Розділ V. Організація процесів управління закупівлями

5.1. Організація процесів управління закупівлями здійснюється відповідно до вимог законодавства України, цієї Політики, Антикорупційної програми РМР та інших актів, що є обов'язковими до виконання РМР.

- 5.1.1. У частині організації закупівель РМР забезпечує:
- доведення до відома причетних Стратегії Грома-

ди, цілей та завдань, виконання яких очікується від функції закупівель;

- наявність чітко визначеної відповідальності за політику, процедури і процеси закупівель, зобов'язання щодо регулярного підтримання їх в актуальному стані та доведення до відома всіх зацікавлених сторін;
- відповідність цієї Політики і цілей закупівель законодавству України про публічні закупівлі та Стратегії Громади.

5.1.2. Стосовно відповідальних осіб, задіяних у реалізації функції закупівель, РМР забезпечує:

- відповідний рівень їхньої кваліфікації;
- існування процесу оцінювання знань і навичок керівників замовників, уповноважених осіб та інших працівників, задіяних у закупівлях та виконанні укладених договорів для забезпечення наявності необхідного рівня професійних компетенцій.

5.1.3. У частині процесів управління закупівлями РМР впроваджує:

- максимальне проведення конкурентних процедур закупівель, що відповідають вимогам законодавства та Політиці закупівель;
- пріоритизацію закупівель за критеріями доцільності та економічної обґрунтованості;
- перевірку обґрунтування необхідності закупівлі товарів, робіт та послуг;
- ефективні процеси управління ризиками закупівель для кожної категорії товарів, робіт та послуг;
- належну перевірку Постачальників відповідно до вимог законодавства України та оцінку їхніх пропозицій;
- дієвий контроль виконання договорів.

5.2. Управління закупівлями включає процеси:

5.2.1. У випадках, коли це доцільно, здійснення категоризації номенклатури товарів – процесу, що передбачає поділ номенклатури товарів, робіт та послуг на категорії з метою застосування єдиних підходів до управління цими категоріями.

5.2.2. Планування потреби в закупівлі – це процес, що включає визначення потреби на певний період у товарах, роботах і послугах, які будуть використані для забезпечення діяльності Громади, з урахуванням наявних виробничих запасів та формування плану закупівель / заявок на закупівлю, враховуючи наявні фінансові ресурси, доцільність, пріоритетність та економічну обґрунтованість.

5.2.3. Пошук і вибір Постачальників – процес аналізу ринку і проведення процедур вибору Постачальників, у результаті яких визначається вартість постачання товарів, робіт / послуг та інші умови, виключно у межах законодавства про публічні закупівлі.

5.2.4. Управління постачаннями – процес комунікації, контролю виконання зобов'язань сторін, включаючи контроль термінів і приймання предмета закупівлі, обліку та аналізу порушень зобов'язань Постачальником, передачі інформації для ініціювання претензійно-позовної роботи.

5.2.5. Управління Запасами ТМЦ – процес, пов'язаний з розподілом і внутрішньою логістикою / доставкою ресурсів, управлінням складами та підтриманням збереження, функціональності і оптимального розміру Запасів ТМЦ.

5.2.6. Оцінка ефективності здійснення закупівель, розробка / впровадження коригуючих дій для покращення роботи функції закупівель та взаємодії з Постачальниками.

Розділ VI. Цілі і вимоги до організації процесів управління закупівлями

6.1. У процесі планування потреби в закупівлі замовник прагне досягти таких цілей:

- своєчасно забезпечувати потребу в товарах, роботах та послугах відповідної якості та за найбільш економічно вигідною ціною;
- забезпечувати закупівлі товарів, робіт і послуг лише за обґрунтованою потребою;
- оперативно реагувати на зміни у планах для своєчасного замовлення /скасування закупівель;
- ефективно управляти загальною потребою.

Для досягнення цілей у процесі планування потреби у закупівлях замовник зобов'язується дотримуватися таких принципів та умов:

1. Положення про уповноважену особу замовників РМР повинні включати норму про обов'язковість дотримання вимог цієї Політики.
2. У структурних підрозділах Рівненської міської ради, комунальних підприємствах, установах та закладах впроваджений ефективний і прозорий процес планування потреби в закупівлях, зокрема з урахуванням запасів та фінансових можливостей ради.
3. Планування потреби в закупівлі предмета закупівель здійснюється виключно на підставі обґрунтованих пропозицій структурних підрозділів РМР, КП, КЗ та КУ РМР.
4. Для визначення вартості товарів/послуг замовники визначають потребу на підставі аналізу фактичного використання товарів/послуг для забезпечення діяльності замовника у минулих періодах та з урахуванням запланованих поточних завдань замовника. Формують опис пред-

мета закупівлі із зазначенням технічних і якісних характеристик, аналізують ринок та визначають вимоги до умов постачання і оплати з урахуванням Примірної методики визначення очікуваної вартості предмета закупівлі.

5. Для визначення вартості робіт з будівництва (нове будівництво, реконструкція, капітальний ремонт) замовники керуються проектно-кошторисною документацією, у тому числі інвесторською, яка розрахована на підставі державних кошторисних норм, галузевих кошторисних норм, індивідуальних ресурсних елементних кошторисних норм відповідно до національних стандартів України.
6. Для зниження вартості закупівлі аналізується можливість формування потреби в закупівлі різних структурних підрозділів РМР, комунальних підприємств, що є передумовою для проведення централізованих закупівель.
7. Структурні підрозділи РМР, комунальні підприємства визначають і дотримуються економічно обґрунтованих норм витрат, що використовуються при технічному обслуговуванні, виконанні робіт, ремонтах, експлуатації, господарській та іншій діяльності.
8. При плануванні закупівлі товарів та послуг за очікуваною вартістю більше 1 млн.грн., а робіт – більше 10 млн. грн., замовники обов'язково проводять попередні ринкові консультації з метою аналізу ринку та обґрунтованого врахування отриманих рекомендацій від суб'єктів господарювання.
9. У випадку визначення очікуваної вартості у розмірі, що становить понад 90% від передбачених законом «порогів», уповноважена особа при пла-

нуванні закупівлі визначає проведення закупівлі лише через конкурентну процедуру.

10. Визначений підрозділ чи особа РМР обов'язково проводить внутрішній моніторинг закупівель товарів, робіт та послуг, очікувана вартість закупівлі яких перевищує 1 млн. грн. (в частині обґрунтування потреби і визначення очікуваної вартості, правильності проведення процедури та виконання умов договору).
11. Визначений підрозділ чи особа РМР обов'язково проводить внутрішній моніторинг закупівель на предмет виявлення випадків поділу предмета закупівлі з метою уникнення конкурентного відбору Постачальника за договором.

6.2. У процесі пошуку і вибору постачальників замовники РМР прагнуть вибрати надійного Постачальника, який забезпечить:

- найбільш економічно вигідну ціну;
- необхідну якість / відповідність технічним вимогам;
- постачання товарів, робіт і послуг у визначені терміни;
- оптимальне виконання умов постачання товарів, робіт і послуг;
- найбільш ефективне виконання договору.

Замовники РМР здійснюють закупівлі шляхом застосування однієї з процедур, передбаченої Законом.

Для досягнення цілей у процесі пошуку і вибору Постачальників замовники РМР зобов'язуються дотримуватися таких принципів та умов:

1. Здійснювати регулярний аналіз ринку постачальників/виконавців/підрядників в усіх доступних каналах пошуку.
2. Підтримувати чесну конкуренцію і розширення кола потенційних Постачальників. Не допускати

будь-які форми дискримінації або недобросовісної конкуренції.

3. Використовувати прозорі, документально підтверджені процедури вибору Постачальників, що передбачають необмежену кількість учасників, як при закупівлях у межах законодавства про публічні закупівлі, так і при закупівлях, на які не поширюється дія законодавства про публічні закупівлі. Працівники структурних підрозділів, комунальних підприємств застосовують затверджені і зрозумілі всім сторонам критерії відбору.
4. Забезпечувати інформування найбільш широкого кола потенційних учасників / виконавців про актуальні потреби в закупівлях.
5. Управляти ризиками концентрації, прагнучи скоротити залежність від одного Постачальника.
6. Докладати всіх зусиль для залучення Постачальників, які розділяють цінності та дотримуються принципів доброчесності ведення господарської діяльності.
7. Надавати вичерпні, адекватні та предметні відповіді на питання/вимоги в електронній системі закупівель від потенційних учасників.
8. Не допускати дискримінацію (неоднаковий підхід) при кваліфікації (перевірці) тендерних пропозицій учасників/переможців.
9. Запроваджувати механізми контролю та мінімізації ризиків існування чи виникнення конфлікту інтересів між працівниками замовника, які організують і здійснюють закупівлі, та учасниками закупівель.
10. Запобігати та виявляти використання корупційних інструментів / неправомірної вигоди як працівниками РМР, так і Постачальниками.

11. Проводити внутрішній моніторинг закупівель товарів, робіт та послуг, очікувана вартість закупівлі яких перевищує 3 млн. грн. (у частині формування вимог тендерної документації) або закупівель з меншою очікуваною вартістю, де містяться питання/вимоги від потенційних учасників в електронній системі закупівель, скарги до Постійно діючої адміністративної колегії Антимонопольного комітету України з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель.
12. Проводити внутрішній моніторинг тих закупівель, у яких відхилено дешевшу цінову пропозицію, а також тих, у яких перемагає учасник, що запропонував виконати умови договору за аномально низьку ціну.
13. Не допускати неоприлюднення документів, пов'язаних із закупівлею, зокрема договору та усіх додатків до нього (в т.ч. специфікацій), укладеного за результатами закупівлі без використання електронної системи.

6.3. У процесі управління виконанням договорів (поставками) РМР прагне забезпечити виконання Постачальником взятих на себе зобов'язань:

- щодо вартості;
- щодо термінів;
- щодо кількості;
- щодо якості предмета закупівлі;
- щодо належного документального супроводу закупівлі;
- щодо належного дотримання екологічних та соціальних стандартів.

6.4. Для досягнення цілей у процесі управління виконанням договорів (постачаннями) замовники РМР зобов'язуються дотримуватися таких принципів та умов:

- 1) здійснення перегляду усіх існуючих редакцій проектів договорів на відповідність до вимог законодавства про публічні закупівлі, ЦК України, ГК України та інших нормативно-правових актів, що регулюють умови купівлі-продажу відповідного предмета закупівель;
- 2) здійснення щорічного перегляду положень проектів договорів, адаптація їх до змін законодавства, судової практики, пов'язаної із публічними закупівлями;
- 3) здійснення відповідальними працівниками РМР, комунальних підприємств регулярного контролю виконання Постачальниками їхніх договірних зобов'язань;
- 4) організація обліку у РМР усіх порушень договірних зобов'язань Постачальниками;
- 5) встановлення РМР чітких критеріїв ініціювання претензійно-позовної роботи, використання оперативно-господарських санкцій;
- 6) ведення і аналіз звітності про виконання Плану закупівель замовниками РМР;
- 7) визначений порядок дій замовників РМР з виконання договору про закупівлю у разі порушення обраним Постачальником своїх зобов'язань;
- 8) здійснення замовниками РМР контролю відповідності вартості постачання / ціни предмета закупівлі умовам договору та існуючим ринковим умовам / коливанням ціни;
- 9) організація приймання замовниками РМР кожного предмета закупівлі за кількістю і якістю відповідно до умов договору, плану закупівель, технічних вимог / заявки, специфікацій тощо;

- 10) визначення і виконання процедур з повернення / заміни неякісних товарів, доопрацювання / повторного виконання робіт / послуг за рахунок коштів Постачальника;
- 11) здійснення контролю за дотриманням вимог до якості для кожного товару, роботи чи послуги, що закуповується;
- 12) здійснення постійного контролю обґрунтованості підстав укладення додаткових угод до договорів про закупівлю замовника.

Розділ VII. Управління ризиками

7.1. Управління ризиками є невід'ємною частиною діяльності РМР. Одним з найважливіших завдань РМР є прогнозування, визначення та оцінка ризиків, які можуть вплинути на діяльність РМР у короткостроковій та довгостроковій перспективах. Відповідальність за ризики та управління ними у РМР покладається на всі структурні підрозділи, комунальні підприємства РМР та належить до сфери діяльності осіб, відповідальних за досягнення цілей, пов'язаних із цими ризиками.

7.2. Процеси управління закупівлями, передбачені пунктом 5.2 цієї Політики, повинні здійснюватися з урахуванням ідентифікованих ризиків та вбудованих контролів для їх мінімізації.

7.3. Ризики повинні бути класифіковані за факторами та впливом, стратегія реагування повинна бути визначена для кожного суттєвого ризика згідно з методологією ризик-менеджменту РМР.

7.4. Рівненська міська рада передбачає основні фактори ризику, які притаманні процесу управління закупівлями товарів, робіт та послуг, та які повинні бути враховані при оцінці ризиків кожного з процесів, передбачених пунктом 5.2 цієї Політики.

Розділ VIII. Відповідальність та контроль

Дотримання Політики закупівель є обов'язком для кожного працівника Рівненської міської ради, її структурних підрозділів, КП, КУ та КЗ, залученого до процесу закупівель.

Рівненська міська рада забезпечує дотримання своїми працівниками законодавства та нормативних документів ради та несе відповідальність перед мешканцями Громади.

Контроль та моніторинг належного виконання законодавства про публічні закупівлі, цієї Політики та інших нормативних документів у сфері закупівель здійснюють відповідні заступники міського голови або керівники профільних департаментів, яким підпорядковуються замовники.

Контроль та управління корупційними ризиками під час закупівель, які здійснюються у рамках міжнародних договорів та угод, згоду на обов'язковість яких надано Україною, здійснює структурний підрозділ апарату Рівненської міської ради, відповідальний за закупівлі за кошти міжнародних фінансових організацій.

У разі виявлення фактів маніпуляцій з CPV-кодами та інших зловживань задля уникнення відкритих торгів, міський голова, заступники міського голови або керівники профільних департаментів, яким підпорядковуються замовники, повинні ініціювати питання депреміювання чи звільнення із займаних посад уповноважених осіб та/або керівників структурних підрозділів РМР, КП, де були допущені порушення.

У випадках, якщо під час закупівель рішенням Постійно діючої адміністративної колегії Антимонопольного комітету України з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель встановлено дискримінаційні/надмірні/незаконні вимоги, ініціювати

питання перед повноважним органом депреміювання чи притягнення до дисциплінарної відповідальності винної особи.

Ініціювати питання депреміювання чи звільнення із займаних посад відповідальних за прийняття товарів, робіт, послуг, які не відповідають умовам договору та/або керівників структурних підрозділів РМР, КП за порушення, що призвели до неефективного витрачання бюджетних коштів.

Міський голова

ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ

Громадська організація «Рівненський центр «Соціальне партнерство»» (далі РЦСП) – це регіональна експертна структура, яка сприяє розвитку системи соціального інвестування та вдосконалення механізмів міжсекторального партнерства. Починаючи з 2006 року РЦСП реалізувала більше десяти проектів, спрямованих на громадянську освіту, боротьбу з корупцією та підвищення ефективності витрачання бюджетних коштів, покращення роботи місцевої влади тощо. Ми маємо чималий позитивний досвід співпраці з владою, бізнесом та НУО.

<http://rivnespc.org.ua>

<https://www.facebook.com/RivneCSP>

<https://www.facebook.com/ZaCheTeRivne>

Навчальне видання

**Антикорупція в громаді.
Кращі практики боротьби з корупцією в Україні**

Посібник

Редактор-упорядник:
Мирослава Примак

Верстка – Роман Колодяжний

Коректор – Ірина Реуцька

Посібник підготовлений у рамках проекту «Зменшення корупції у Західній Україні», що реалізовується ГО «Рівненський центр «Соціальне партнерство» за підтримки фонду «National Endowment for Democracy».